

VD-kommentarer för Stockholm Vatten och Avfall avseende tertial 1 2017

A: Sammanfattning av genomförandet av kommunfullmäktiges inriktningsmål

Ett Stockholm som håller samman. Stockholm Vatten och Avfall bidrar till målet genom att försörja Stockholm med ett hälsosamt och gott dricksvatten med hög kvalitet och tillgänglighet, avfallshanteringen sköts på ett effektivt sätt och avbrott i leveranserna åtgärdas snabbt. Ett flertal initiativ har påbörjats för att få en gemensam kundsyn och ett genomtänkt kundbemötande i en sammanhållen organisation för vatten, avlopp och avfall. Bolaget bidrar aktivt i planeringen för ett växande Stockholm genom sitt deltagande i stadens exploateringsprojekt och arbetar för att komma in i ett tidigt skede i stadens planering.

Ett klimatsmart Stockholm. Reningen av avloppsvatten sköts på ett klimatsmart sätt med värmeåtervinning av spillvattnet och en hög biogasproduktion. Det pågår en rad aktiviteter för att nå upp till målen inom miljöområdet, inte minst för att nå det högt uppsatta målet för matavfallsinsamling, där vi i nuläget ligger under målsättningen. Stockholm Vatten och Avfall driver projektet för Stockholms framtida avloppsrening (SFA), som kommer att ha stora positiva miljöeffekter genom bättre rening, mindre bräddningar samt mindre utsläpp av växthusgaser. Bolaget har under 2016 gjort en övergripande energikartläggning och fortsätter under 2017 med detaljerad energikartläggning inklusive åtgärdsförslag i enlighet med de nya lagkraven.

Ett ekonomiskt hållbart Stockholm. Stockholms taxor är idag bland de lägsta i landet. Taxorna kommer dock att öka under kommande år som en följd av stora kapacitets- och miljöinvesteringar i verksamheten. Stockholm Vatten och Avfall arbetar för en ökad helhetssyn och breddad kompetens inom sina ansvarsområden. Förnyelsetakten på VA-ledningsnätet planeras öka och ett flertal initiativ för kapacitetshöjande åtgärder och underhåll på verk och ledningsnät pågår. I VD-kommentaren finns kommentarer av ekonomiskt resultat mm under avsnitt C: Analys av ekonomisk utveckling och verksamhetsförändringar. I övrigt finns ett antal indikatorer som följs upp i ILS för att säkerställa en god ekonomistyrning.

Ett demokratiskt hållbart Stockholm. Stockholm Vatten och Avfall arbetar för att vara en attraktiv arbetsgivare och arbetar aktivt med likabehandlingsfrågor samt en god arbetsmiljö. Bolaget är också aktivt i samarbete med andra delar av staden för att bidra till att fler stockholmare kommer i arbete. Vi ställer miljökrav vid alla upphandlingar där det är möjligt och relevant. Stockholm Vatten och Avfall.

B: Sammanfattning av marknadsläge och verksamhetsförändringar

Stockholm Vatten och Avfall har i sitt strategi- och målarbete genomfört en analys avseende utmaningarna fram till 2040. De största utmaningarna som identifierats är befolkningsökningen, klimatets påverkan på våra system och omvärldens krav (t ex ny lagstiftning och förändrade gränsvärden). Dessa ligger till grund för den strategiska planen och bolagsmålen som beskrivs nedan.

Arbetet med Stockholms framtida avloppsrening fortskrider och en utbyggnad och uppgradering av Henriksdals reningsverk pågår för att klara stadens snabba befolkningsökning.

För att nå stadens höjda ambitionsnivå med målsättning att år 2020 samla in 70 procent av matavfallet till biologisk behandling finns en särskild projektorganisation på plats. Bolaget planerar även att uppföra en anläggning för mottagning, sortering och förbehandling av matavfall lokaliserad till stadens mark i anslutning till Högdalenverket. Förskjutningen i tidplanen för anläggningen har inneburit att bolaget ser hinder att nå målet och kommer därför i särskilt ärende redovisa läget.

C: Analys av ekonomisk utveckling och verksamhetsförändringar**Tertialbokslut**

	2017 Utfall Jan-April	2017 Budget Jan-April	2016 Utfall Jan-April
mnr			
Taxebaserade intäkter	562	553	538
Övriga intäkter	115	117	118
Summa externa intäkter	676	670	656
Aktiverat arbete	31	29	23
Summa intäkter	707	699	679
Entreprenadkostnader	-183	-194	-180
Energikostnader	-46	-45	-50
Personalkostnader	-141	-156	-133
Övriga externa kostnader	-158	-171	-149
Summa externa kostnader	-527	-566	-511
Res före avskrivningar och finansnetto	181	133	168
Res före avskr & finansnetto	180	133	168
Avskrivningar	-105	-107	-96
Finansnetto	-42	-34	-45
Resultat efter finansnetto	33	-7	27

Resultat i tertialbokslutet uppgår till 33 mnr vilket är 40 mnr högre än budget och 6 mnr högre än motsvarande period föregående år. Nedan kommenteras orsaken till avvikelser mellan utfall och budget samt avvikelser mellan periodens utfall och utfallet för motsvarande period föregående år utifrån ovanstående resultatrader samt uppdelat på VA- respektive Avfallsverksamheten.

Utfall T1 jämfört med budget Taxebaserade intäkter

Bolaget har taxebaserade intäkter både i VA- och Avfallsverksamheten. I VA-verksamheten uppgår dessa intäkter till 377 mnr att jämföra med 370 mnr i budget. Avfallsverksamhetens taxebaserade intäkter uppgår till 185 mnr att jämfört med 183 mnr i budget.

Övriga intäkter

Övriga intäkter uppgår till 115 mnr vilket är 2 mnr lägre än budget. Här redovisas bolagets externa affärsintäkter, t ex försäljning av vatten och avloppstjänster till grannkommunerna och försäljning av rågas för uppgradering till biogas.

Aktiverat arbete (intäkt tid investering)

Posten aktiverat arbete består av den tid personal redovisar på investeringsprojekt och avser i allt väsentligt VA-verksamheten. Budget för perioden uppgår till 29 mnr och det något högre utfallet beror på den ökade investeringstakten.

Entreprenadkostnader

Entreprenadkostnaden är 12 mnkr lägre än budget, varav 4 mnkr avser VA-verksamheten och beror på senareläggning av insatser på ledningsnätet och vattenverken.

Avfallsverksamhetens entreprenadkostnader är 8,5 mnkr lägre än budget vilket till största delen beror på periodisering av en uppskjuten upphandling om 3,2 mnkr. 3,1 mnkr förklaras av lägre kostnader för Återvinningscentralerna och för behandling av grovavfall.

Energikostnader

Energikostnaden har ökat med ca 1 mnkr jämfört med budget. Framförallt beror det på SFA-projektets påverkan på fjärrvärmeuttaget vid Henriksdal. Energikostnaden ökar också på grund av provisorisk ventilation, frånluft som inte värmeväxlas och portar som öppnas frekvent och släpper in kall luft i berget.

Personalkostnader

Personalkostnaden är 15 mnkr lägre än budget, varav VA-verksamheten står för 12,7 mnkr. Orsaken är att vakanta tjänster inte tillsatts såsom planerat, att utbildningsaktiviteter blivit framskjutna samt lägre sociala avgifter än beräknat.

Övriga externa kostnader

Kostnadsposten är 13 mnkr lägre än budget varav VA-verksamheten svarar för 8,6 mnkr. Minskningen förklaras främst av att skadestands- och försäkringskostnaderna är 7,3 mnkr lägre än budget. Dessa kostnader är svårbudgerade och under första tertialet har det inkommit färre krav än vad som antogs i budgeten.

För avfallsverksamheten är övriga externa kostnader 4,4 mnkr lägre än budget vilket framför allt beror på lägre konsult- och kommunikationskostnader till följd av senarelagda aktiviteter.

Avskrivningar och finansnetto

Avskrivningar är i paritet med budget. Räntekostnaden är 8,5 mnkr högre än budget till följd av att den genomsnittliga räntesatsen ökat från budgeterade 0,93% till 1,21%

Utfall T1 jämfört med föregående år

Resultatet i tertialbokslutet är 6 mnkr högre än för motsvarande period föregående år.

Taxeintäkterna har ökat med 24 mnkr på grund av beslutade förändringar i VA-och avfallstaxan och Aktiverat arbete har ökat med 8 mnkr beroende på ökad investeringstakt.

Externa kostnader ökar totalt med 16 mnkr jämfört med föregående år. Orsakerna är främst:

- Ökad entreprenadkostnad inom avfallsverksamheten beroende på högre priser och uppskjutna ramavtal samt planerad ökning av matavfallsinsamlingen (7 mnkr).
- Ökad personalstyrka och personalkostnader för VA-verksamheten för att uppfylla ägardirektiven och öka investeringarna i takt med stadens snabba tillväxt (8 mnkr).
- Ökade övriga externa kostnader främst på grund av högre underhållskostnader och ökade kostnader för konsulter och externa tjänster inom VA-verksamheten (9 mnkr).
- Den ökade investeringsvolymen ger ökade avskrivningskostnader i VA-verksamheten jämfört med föregående år(9 mnkr).
- Räntekostnaden är lägre än föregående år till följd av lägre genomsnittlig räntenivå (3 mnkr).

Årsprognos

	2017 Prognos 1	2017 Budget	2016 Utfall
mnr			
Taxebaserade intäkter	1 668	1 688	1 636
Övriga intäkter	814	336	359
Summa externa intäkter	2 483	2 024	1 995
Aktiverat arbete	91	88	83
Summa intäkter	2 574	2 113	2 077
Entreprenadkostnader	-605	-605	-567
Energikostnader	-124	-119	-122
Personalkostnader	-446	-459	-398
Övriga externa kostnader	-545	-526	-474
Summa externa kostnader	-1 720	-1 708	-1 561
Res före avskrivningar och finansnetto	854	404	516
Res före avskr & finansnetto	853,6	404,3	516,8
Avskrivningar	-315	-313	-304
Finansnetto	-111	-100	-115
Resultat efter finansnetto	428	-9	98

Resultat efter finansnetto prognosticeras till 428 mnr, vilket är 437 mnr högre än budget och 330 mnr högre än föregående år. Skillnaden beror främst på reavinsten vid försäljningen av VA-bolagets fastighet på Torsgatan som beräknas uppgå till 468 mnr. Koncernens prognosticerade resultat efter finansnetto, justerat för reavinsten, uppgår till -40 mnr.

Helårsprognos jämfört med budget Taxebaserade intäkter

De taxebaserade intäkterna beräknas i prognos 1 minska med 20 mnr jämfört med budget 2017, varav 12 mnr avser VA-intäkter från Stockholm och Huddinge och 8 mnr Avfall där övertagandet av fettslaminsamlingen från VA-verksamheten försenats till hösten på grund av överklagandet av upphandlad insamlingsentreprenad.

Övriga intäkter

Övriga intäkter avser VA-verksamheten och beräknas öka med 478 mnr, främst till följd av reavinsten vid försäljningen av Torsgatan.

Aktiverat arbete (intäkt tid investering)

Aktiverat arbete antas öka med 2,5 mnr till följd av den ökade investeringsvolymen.

Entreprenadkostnader

Koncernens totala entreprenadkostnader antas i prognosen överensstämma med budget, dock med lägre prognosticerade kostnader för matavfall (4 mnkr) och högre kostnader för slamhantering (4 mnkr).

Energikostnader

Energikostnader inom VA beräknas öka med 5 mnkr, bland annat beroende på ökade fjärrvärmekostnader i Henriksdals reningsverk på grund av SFA-projektet.

Personalkostnader

Koncernens totala personalkostnader förväntas i helårsprognosen minska med 13 mnkr, 8 mnkr inom VA-verksamheten och 4,5 mnkr inom Avfallsverksamheten. Orsaken är vakanser som inte tillsatts som planerat.

Övriga externa kostnader

Kostnaderna förväntas öka med 19 mnkr jämfört med budget och huvuddelen avser VA-verksamheten. De största avvikelserna är:

- Kundförlusterna beräknas öka med 3 mnkr jämfört med budget.
- Ökad kemikalieanvändning på grund av sämre slamegenskaper inom avloppsrening antas medföra ökade kostnader om 3 mnkr.
- Kostnaderna för inhyrd personal och konsulter beräknas öka med 6 mnkr.
- Lokalkostnaderna för Ulvsundakontoret beräknas överstiga budget med 2 mnkr.

Avskrivningar och Finansnetto

Avskrivningarna överensstämmer med årsbudgeten. Räntorna beräknas öka med 11 mnkr jämfört med budget beroende på att snitträntan ökat från 0,93% till 1,08%.

Prognos jämfört med föregående år

Resultat i helårsprognosen förväntas bli 330 mnkr högre än föregående år, främst beroende på reavinsten vid försäljningen av Torsgatan. Justerat för reavinsten är resultatet 138 mnkr lägre än föregående år. Förklaringen till resultatavvikelsen är främst följande:

Taxebaserade intäkter

De taxebaserade intäkterna beräknas öka med 33 mnkr jämfört med föregående år till följd av beslutade taxehöjningar. VA-verksamheten svarar för 17,5 mnkr och Avfall för 15 mnkr.

Övriga intäkter

Övriga intäkter antas minska med 12 mnkr genom minskade industriavloppsavgifter, minskade slamintäkter och minskad omfattning av fakturerade uppdrag inom projektorganisationen.

Aktiverat arbete (intäkt tid investering)

Aktiverat arbete antas öka med 8 mnkr i och med den ökade investeringsvolymen.

Entreprenadkostnader

Entreprenadkostnaden beräknas öka med 38 mnkr och är hänförlig till Avfallsverksamhetens kostnader för manuell insamling och storbehållare på grund av att insamlingsentreprenaden överklagats, ökade kostnader för slam- och matavfallshämtning samt uppstartskostnader för fler Återvinningscentraler.

Personalkostnader

Personalkostnaderna beräknas öka med 48 mnkr varav VA-verksamheten står för 45 mnkr och Avfall för 3 mnkr.

Övriga externa kostnader

Övriga externa kostnader beräknas öka med 71 mnkr varav 17 mnkr för Avfallsverksamheten och 54 mnkr för VA-verksamheten.

Avfallsverksamhetens ökning beror på genomförda upphandlingar och fler utredningar med större konsultinsatser.

Ökningen inom VA-verksamheten beror på följande:

- Utökade krav på utredningar hos utvecklingsenheten inom Ledningsnät (12 mnkr).
- Ökade avgifter till SYVAB (5 mnkr) samt kostnader till Stiftelsen IVL (3 mnkr).
- Ökat förebyggande underhåll inom avloppsrening, bland annat till följd av förlängd livslängd för Bromma reningsverk(5 mnkr).
- Högre kemikalieförbrukning inom avloppsrening (1,6 mnkr).
- Planerat utbyte av leasingbilarna (3,4 mnkr)
- Planerat utbyte av stora ventiler i Hässelby (1,8 mnkr)
- Förväntad ökning av skadeståndskostnader (1,8 mnkr)
- Högre fjärrvärmekostnader till följd av SFA-projektet (2 mnkr)

D: Stora Projekt och Investeringar

mnkr	2017 Utfall Jan - Apr	2017 Prognos 1	2017 Budget	2016 Utfall
Per Avdelning				
Vattenproduktion	37	169	204	130
Ledningsnät - befintligt nät	76	456	505	253
Avloppsreningsverk**	17	239	127	58
Övriga investeringar	1	29	9	7
Ledningsnät - exploateringsområden*	130	604	575	539
Uppdragsinvesteringar	6	54	54	50
Summa exkl SFA	266	1 550	1 474	1 037
SFA	88	609	563	322
Avfallsverksamheten*	9	49	121	25
Summa inkl SFA	364	2 208	2 158	1 384
<i>*Inkomster i exploateringsprojekt, ingår ej i budgetbelopp ovan</i>	-13	-236	-169	-116
<i>** inkomster i övriga projekt, ingår ej i budgetbelopp ovan</i>	0	-10	-8	-5

Utfallet för investeringarna är 364 mnkr för perioden januari – april 2017. En stor del av investeringarna är i projekteringsfas med start för genomförande efter sommaren.

Investeringsprognosen för 2017 är 50 mnkr högre än årsbudget. Detta beror till största delen på nödvändiga uppgraderingar i Henriksdals reningsverk som inte ingick i årsbudgeten (+145 mnkr). Utöver detta är prognosen för investeringar i exploateringsområden högre än årsbudget (+29 mnkr). Bolaget har dragit ned prognos för investeringar i befintligt nät till följd av förskjutningar i tidplaner (-50 mnkr). Inom projektet sorterings- och matavfallsanläggningen i Högdalen har tidplanen för detaljplanearbetet skjutits i tiden vilket innebär förskjutningar i projektets utgifter (-54 mnkr).

Genomförandeprojekt över 300 mnkr (Genomförandebeslut)

Stockholms Framtida Avloppsrening

I februari 2014 fattade styrelsen genomförandebeslut avseende projekt Stockholms framtida avloppsrening med en investeringsram om 5939 mnkr och den 26 maj 2014 beslutade kommunfullmäktige om genomförande av projektet.

Genomförandebeslutet fattades i ett tidigt skede och i en nulägesrapport till styrelsen för Stockholm Vatten och Avfall i december 2015 redovisades ökad omfattning och komplexitet samt bedömning om ökade behov av reserver i projektet. Tidplanen har även förlängts med sex år så att projektet beräknas vara slutfört 2026 att jämföra med tidigare planerat 2020.

Reviderad budget för genomförande är 9 172 mnkr i prisnivå 2016-09 inklusive aktiverade räntekostnader under byggtiden. Reviderad budget beslutades av styrelsen december 2016 och av kommunfullmäktige april 2017.

Till och med april 2017 har 808 mnkr upparbetats. Prognos för 2017 är 609 mnkr (årsbudget 563 mnkr)

Tillståndsansökan lämnades in i juli 2015 till mark- och miljödomstolen i Nacka. Tillstånd krävs för att arbetet med tunneln från Bromma, utbyggnaden av anläggningen i Sickla och utbyggnad i Henriksdal ska kunna starta.

Inom gällande tillstånd pågår ombyggnationen av första etappen i Henriksdal. Dessa arbeten omfattar nödvändiga uppgraderingar av det biologiska reningssteget och slamhanteringen. För närvarande pågår förberedande arbeten och projektering tillsammans med biomembranleverantören GE och entreprenören PURAC. Detaljprojektering sker i samarbete med General Electric.

Projektets externa kommunikation har medfört ökad kunskap om projektet i de påverkade områdena och enligt de undersökningar som gjorts finns det en marginellt ökad acceptans hos berörda.

Slussen

Totalt är 400 mnkr beslutad utgift för ny- och omläggning av VA-ledningar och tillhörande anläggningar för hela projekt Slussen. Gällande budget 400 mnkr beslutades av styrelsen december 2016.

Till och med april 2017 har 176 mnkr upparbetats. Prognos för 2017 är 44 mnkr (årsbudget 54 mnkr)

I dagsläget pågår en stor mängd rivnings- och grundläggningsarbeten inom projekt Slussen. De befintliga konstruktionerna rivs för att lämna plats åt de nya konstruktionerna samt för provisorisk bro mellan Södermalmstorg och Munkbron. Sprängningsarbeten kommer att pågå periodvis under hela året i den södra delen av Katarinavägen. 2019 planeras Katarinavägen att öppna för bil- och

busstrafik igen, då är även den nya huvudbron på plats. Även arbeten med kajerna längs Munkbron och Stadsgårdsleden pågår. På Stadsgårdsleden har arbetet med att anlägga en temporär bussterminal påbörjats och terminalen kommer att användas under byggtiden för den nya, permanenta, bussterminalen i berg.

Stora krav ställs fortsättningsvis på Stockholm Vatten och Avfalls projektgrupp inom alla Slussens olika delar, rivnings- och avetableringsarbete, detaljprojektering, granskning, avtalsarbete, genomförandeplanering och byggfas av de nya anläggningarna mm. Prioriterat under 2017 är projektering och granskning samt genomförandeplanering och byggstart för ny gångbar sjökulvert mellan Södermalm och Gamla Stan med tillhörande stigarschakt, huvudvattensystem och ventilkammare. Stort fokus kommer också att läggas på anpassning av vår befintliga pumpstation Räntmästartrappan till den nya huvudbron samt fortsatt detaljprojektering av ny huvudavloppstunnel till Henriksdal, ny pumpstation och dagvattenmagasin på Stadsgården samt sjöförlagda huvudavloppsledningar. Även byggstart för tryckspillkulverten ligger under våren 2017. Avtal skall tecknas för kvarstående entreprenader och det arbetet fortlöper som planerat.

Stockholm Vatten och Avfall har ej rådighet över tidpunkt eller omfattning för dessa projekt eftersom Stadens tidplan styrs av de beslut och domar som erhållits.

Hagastaden

Beslutad projektbudget uppgår till 401,7 mnkr. Till och med april 2017 har 187 mnkr upparbetats. Prognos för 2017 är 50 mnkr (årsbudget 54 mnkr).

Hagastaden är ett exploateringsprojekt som drivs av Exploateringskontoret.

Hagastaden kommer bli en levande innerstadsdel med 6 000 bostäder och 14 000 nya arbetsplatser inom Stockholms Stad. Området kommer på ett naturligt sätt att utvidga innerstaden och samtidigt knyta samman Stockholm och Solna. Stockholm Vatten och Avfall jobbar i nära samarbete med Solna Vatten för de områden kring Hagastaden som ligger nära kommungränsen och där samarbete krävs.

För Stockholm Vatten och Avfalls del innebär projektet utbyggnad av det befintliga vatten- och avloppssystem som finns i området Norra Station, då det nuvarande systemet inte är tillräckligt för att försörja den kommande exploateringen samt nybyggnad av vatten- och avloppssystem inom hela Hagastaden inklusive byggande av två tryckstegringsstationer. Dessutom byggs en större renings- och fördröjningsanläggning för dagvatten som kommer att förläggas inom detaljplan 2. Projektet är uppdelat i tre detaljplaner och beräknas i sin helhet vara klart till år 2025.

Norra Djurgårdsstaden – Norra delarna

Styrelsen beslutade oktober 2015 att bolaget kan investera 350 mnkr inom Norra Djurgårdsstaden, Norra delarna. Till och med april 2017 har 142 mnkr upparbetats. Prognos för 2017 är 24 mnkr (årsbudget 23 mnkr).

Stockholms Stad har beslutat att exploatera området kring Hjorthagen, Värtan och Frihamnen. Totala området, Norra Djurgårdsstaden, som uppgår till 236 hektar, ingår i stadens satsning på en miljöprofilerad stadsdel. Inom Norra Djurgårdsstaden planeras det för 12 000 nya bostäder, 35 000 arbetsplatser samt för utbyggnad av spårväg och utbyggnad av hamnverksamhet vid Värta- och Frihamnen. Första inflyttningen för Norra Djurgårdsstaden skedde år 2012 i området Norra invid Husarviken och för den sista etappen Frihamnen, beräknas byggstart ske år 2025 med sluttid år 2030. Staden totala investeringar i Hjorthagen, Värtan och Frihamnen är ca 20 miljarder. Av dessa går en stor del, cirka två miljarder, till satsningar på infrastruktur som gator, ledningar och parker.

Stockholm Vatten och Avfall har medverkat vid flertalet utrednings- och planeringsaktiviteter för övergripande VA-frågor och arbetar nu med att förstärka och bygga ut VA-systemet i området för att säkerställa inför kommande bebyggelse.

Aktuellt område, Norra Djurgårdsstaden – Norra Delarna, består av området norr om Lidingövägen vid Husarviken. Ungefär halva detta område är nu redan byggt, återstår att bygga de östra delarna närmast Lidingöbron (Brofästet, Gasverksområdet, och Kolkajen-Ropsten). Ledningssystemet är konstruerat med ett antal pumpstationer som pumpar spillvattnet till befintligt ledningsnät i Lidingövägen/Tegeluddsvägen och vidare mot Loudden och Henriksdals reningsverk. Kapacitetshöjande åtgärder på befintliga ledningsnätet planeras för att klara de tillkommande flödena. Vattenförsörjningen sker via förstärkning av lokala nätet och från Ugglevikens reservoar. Avrinningen av dagvatten från området kommer att ledas via ledningar till Husarviken och Lilla Värtan.

Högdalen Sorterings- och matavfallsanläggning

Kommunfullmäktige beslutade hösten 2016 om genomförandebeslut på totalt 805 mnkr efter projektering som pågått sedan 2014. Till och med april 2017 har 14 mnkr upparbetats. Prognos för 2017 är 22 mnkr (årsbudget 76 mnkr). Prognos för 2017 är sänkt jämfört med årsbudget på grund av förseningar i detaljplanarbetet.

Kommunfullmäktige i Stockholms stad har beslutat att ambitionsnivån ska höjas för matavfallsinsamlingen för att nå Stockholms insamlingsmål om 70% matavfallsinsamling år 2020. Syftet med separat insamling av matavfall är att matavfallet tas omhand på ett sådant sätt att både näringen och energin i avfallet kan utnyttjas. Om denna mängd matavfall ska kunna samlas in och tas omhand krävs att Stockholm utökar sin avfallshantering med en ny avfallsanläggning, med kapacitet att klara av de planerade volymerna.

Stockholm Vatten och Avfall avser därför att uppföra en anläggning för mottagning, sortering och omlastning av hushållsavfall i anslutning till Högdalenverket. Avfallet sorteras och de olika fraktionerna transporteras sedan för återvinning på annan plats. Utsorterat restavfall kan gå till förbränning i exempelvis Fortum Värmes intilliggande kraftvärmeverk där det obehandlade hushållsavfallet förbränns idag. Insamlat matavfall transporteras till befintlig rötningsanläggning på annan plats för utvinning av biogas och produktion av biogödsel. Den nya anläggningen utformas också för att kunna sortera ut fyra andra återvinningsfraktioner, utöver restavfall och matavfall. De övriga fraktionerna kommer även de att transporteras till annan plats för adekvat återvinning.

Planeringsprojekt över 300 mnkr

Mässtunneln

Projektets mål och syfte är att avlasta befintligt avloppssystem inom Mässtaden så området kan bebyggas utan risk för källaröversvämningar i VA-systemet nedströms. Mässtunneln ersätter även SFA:s tidigare planerade grentunnel genom Årsta för att avlasta en bräddpunkt i Bägersta byväg. Mässtunneln ska dessutom avlasta kända hydrauliska flaskhalsar i ledningssystemet.

I detta tidiga skede är projektet kalkylerat till 512 mnkr. Hösten 2016 fattade styrelsen beslut om 20 mnkr avseende systemhandling och beräknad tidpunkt för genomförandebeslut av styrelsen och kommunfullmäktige är under första halvåret 2018. Till och med april 2017 har 4 mnkr upparbetats. Prognos för 2017 är 15 mnkr (årsbudget 15 mnkr).

Förvärv/Försäljning av anläggningstillgångar

Stockholm Vatten och Avfall flyttade från tidigare huvudkontor på Torsgatan i mars 2016 och därefter inleddes processen att sälja fastigheten. Försäljningen behandlades av styrelsen i januari 2017 och 20 mars 2017 fattade kommunfullmäktige beslut om försäljningen. Fastigheten säljs genom en bolagsförsäljning per 2 maj 2017. Reavinsten beräknas i prognosen att uppgå till 468 mnkr.

E: Särskilda uppdrag och fokusområden

Utifrån stadens vision och mål har Stockholm Vatten och Avfalls ledning under 2016 tagit fram ny verksamhetsidé, ny vision och nya övergripande mål för verksamheten. Styr- och målmodellen har också arbetats om i syfte att öka långsiktigheten i planeringen samt att skapa mer delaktighet i och förståelse för det strategiska arbetet.

Verksamhetsidé för Stockholm Vatten och Avfall: Vi är en samhällsbyggare i framkant som driver och utvecklar vatten- och avfallstjänster med miljöfokus för invånare, företag och intressenter i ett Stockholm som växer.

Vision för Stockholm Vatten och Avfall till år 2040: Tillsammans för världens mest hållbara stad.

Visionen är avstämd med stadens ledning och stödjer stadens vision ett Stockholm för alla.

Bolagsmål:

Utifrån ägardirektiv, vision och identifierade utmaningar har ledningen fastställt följande bolagsmål som bryts ned i linjeorganisationen till avdelningsmål och enhetsmål:

Vi har hållbara effektiva processer	Vi finns till för våra kunder	Vi är en attraktiv arbetsgivare	Vi ska öka kapaciteten och säkerställa kvaliteten på dricksvatten	Vi ska öka kapaciteten för avledning och rening av avloppsvatten	Vi ska skapa effektiva lösningar för omhändertagande av avfall
-------------------------------------	-------------------------------	---------------------------------	---	--	--

Bolagsmålen finns angivna under respektive uppdrag och fokusområde nedan.

Avdelningarnas och enheternas mål är strategiska och syftar till att utveckla och förbättra verksamheten. Avdelnings- och enhetsmålen är förbättringsmål som konkret visar vad som ska uppnås på 5 års sikt och 1 års sikt. De strategiska målen kompletteras med operativa mål för att säkerställa en väl fungerande löpande verksamhet. Målen bryts även ned på medarbetarnivå vid de återkommande medarbetarsamtalen.

1. Ett Stockholm som håller samman

Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar

Stockholm Vatten och Avfall arbetar mot högt uppsatta mål för dricksvattenkvalitet, avfallshantering, hanteringar av vattenläckor och avloppsstopp så att våra kunder fortsätter vara nöjda med våra tjänster.

För att bidra till ett växande Stockholm utvecklar vi våra processer och organisation för exploateringsprojekt och deltar i planeringen för ett växande Stockholm i nya stadsdelar med behov av infrastruktur. Vi arbetar för att VA- och avfallsfrågorna ska komma in i ett tidigt skede i stadens planering.

Bolaget har under april genomfört steg 1 i årets risk- och sårbarhetsanalys (RSA). Steg 2 är påbörjad och kommer att avslutas i juni.

Bolagsmål: Vi ska öka kapaciteten och säkerställa kvaliteten på dricksvatten

Stockholm växer och inom 15 år når vi gränsen för vår nuvarande produktionskapacitet för dricksvatten. Vi planerar därför att öka kapaciteten genom en helt ny produktionslinje på Lovö vattenverk samt genom att bygga bort flaskhalsar. En viktig åtgärd för att öka kapaciteten är att täcka över långsamfilter för att förhindra alg tillväxt och det arbetet kommer att påbörjas på Norsborgs vattenverk. Fosforbelastningen i reservvattentäkten Bornsjön ska minska för att säkerställa vattentillgången. Eftersom vattenproduktionen är en sårbar samhällsfunktion ska skalskydd och processövervakning förbättras. Insatser i nuvarandeanläggningar för att säkra dess funktion och kapacitet kommer att genomföras.

Ett växande Stockholm innebär ett större dricksvattenledningsnät, som ökar sårbarheten i huvudvattenledningsnätet. Vi måste på sikt satsa på större redundans i huvudvattenledningsnätet för att kunna säkerställa distributionen vid ökad vattenproduktion. Vi ska också göra insatser för att säkerställa dricksvattenkvaliteten i distributions-anläggningarna (reservoarer och pumpstationer) och i samband med arbeten i ledningsnätet.

För att klara utmaningarna utarbetas en ny VA-plan.

Bolagsmål: Vi finns till för våra kunder

Under de kommande åren ska vi öka kundfokus i hela organisationen och skapa en gemensam kundsyn och ett genomtänkt kundbemötande. Vi ska utveckla medarbetarnas förståelse för kundfrågor samt säkerställa enhetlighet och hög kvalitet i vårt bemötande. Då delar av verksamheten bedrivs på entreprenad är det viktigt att även entreprenörer inkluderas för att känna sig delaktiga och bli goda ambassadörer för att sprida våra budskap vidare.

Bolaget ska fortsätta att förädla synergier av sammanslagningen av verksamheterna vatten och avfall så att vi i möjligaste mån arbetar på ett enhetligt sätt med våra kunder. I februari bytte vi namn till Stockholm Vatten och Avfall för att tydliggöra vårt uppdrag och ska arbeta för att uppfattas som en sammanhållen organisation i mötet med våra kunder och vår omvärld. Med tydlig och proaktiv kommunikation ska vi berätta vilka vi är, vad vi vill och vad vi gör vilket leder till ett starkt varumärke med hög kännedom och högt förtroende.

Våra tjänster och service ska ha hög tillgänglighet, vara användarvänliga och utvecklas efter kundens behov. För att förenkla för kund implementeras ett gemensamt verksamhetssystem för vatten och avfall vilket öppnar för målgruppsanpassad service och kommunikation.

Vi ska hitta fler samarbetsmöjligheter för att nå ut till fler och för att möta framtidens utmaningar. För att minska avfallsmängden och att värna vattenmiljön måste vi engagera och motivera stockholmarna till en hållbar livsstil. Det kan vi göra genom att utveckla den pedagogiska kommunikationen och sprida våra miljöbudskap på spännande och nyskapande sätt.

Under våren pågår förberedelser för att fusionera Stockholm Vatten VA AB till Stockholm Vatten AB per den 1/6. Genom fusioneringen vinner vi stor intern effektivitet, men även detta skapar en tydlighet gentemot våra kunder.

2. Ett klimatsmart Stockholm

De flesta av ägardirektiven som direkt riktar sig till Stockholm Vatten och Avfall återfinns inom miljöområdet. Klimatpåverkan har identifierats som en av de stora utmaningarna framöver, och ligger också till grund för att bolagsmålen på kort och lång sikt ska sträva mot att minska stadens sårbarhet för ett klimat i förändring.

Klimatförändringar kan leda till försämrad råvattenkvalitet och fler problem med bräddningar och översvämningar på grund av större och mer frekventa skyfall. Teknik för att hantera sämre råvattenkvalitet utvärderas. I projektet för Stockholms framtida avloppsrening tas höjd för att hantera ökade vattenflöden.

Energianvändningen är hållbar

Stockholm Vatten och Avfall har en energikrävande verksamhet – över 130 GWh el används per år och merparten av detta används för att driva pumpar i verk och ledningsnät. Vi arbetar med energieffektiviseringar, men elanvändningen ökar i och med ny reningsteknik, mer nederbörd samt en växande stad. I reningsverken produceras biogas, som i första hand uppgraderas till fordonsbränsle och därigenom minskar användningen av fossila bränslen. Under 2017 kommer verksamheten att energikartläggas och åtgärdsförslag tas fram i enlighet med de nya lagkraven.

Transporter i Stockholm är miljöanpassade

Stockholm Vatten och Avfall bidrar till målet genom reningsverkens biogasproduktion, som uppgraderas till fordonsbränsle. Under ombyggnationen i Henriksdal till Stockholms Framtida Avloppsrening kommer möjligheten till en ökad biogasproduktion dock att påverkas. Verksamhetens egna bilar tankas till största del med biogas från våra reningsverk. Vid upphandlingar av entreprenader ställs också miljökrav på fordonsbränsle.

Stockholm har en hållbar mark- och vattenanvändning

Stockholm ska ha en hållbar mark- och vattenanvändning. Ett led i detta arbete är att samverka med olika forskningsinstitut, exempelvis Kungliga Tekniska Högskolan (KTH). Stockholm Vatten och Avfall samt miljö- och hälsoskydds nämnden har därför i uppdrag att stötta KTH:s uppbyggnad av ett nytt vattencentrum för innovation och forskning.

Stockholm Vatten och Avfall upprättar tillsammans med Miljöförvaltningen åtgärdsprogram för Stockholms vattenförekomster för att uppnå en god vattenstatus. Samtidigt pågår arbete med att spåra fastigheter med spillvattenledningar som är felaktigt kopplade till dagvattennätet för att minska belastningen på recipienterna. Kapacitetshöjande åtgärder på avloppsledningsnätet planeras för att minska bräddningar till sjöar och Stockholms Framtida Avloppsrening kommer innebära att bräddpunkter till sjöar byggs bort. Arbete pågår också för att öka lokalt omhändertagande av dagvatten vid nyanslutningar till ledningsnätet.

Stockholms kretslopp är resurseffektiva

Stockholm Vatten och Avfall har tagit fram en ny avfallsplan 2017-2020 för stadens arbete med högt uppsatta mål för avfallshanteringen. Den största utmaningen för Stockholm Vatten och Avfalls del är en 70-procentig insamling av matavfallet till år 2020. För detta finns en dedikerad enhet som jobbar uteslutande med åtgärder för att öka matavfallsinsamling och minska matsvinn, genom information, utformande av incitament och tekniska lösningar. En sådan lösning är uppförandet av en optisk sorteringsanläggning i Högdalen.

Antalet anslutna hämtställen ökar planenligt men ökningstakten i ton är lägre. Under årets tre första månader har mängden matavfall ökat med 18% i jämförelse med motsvarande period 2016 men ligger under plan per månad. Förutom uppsökande verksamhet pågår en rad informationsinsatser för att öka kunskapen hos Stockholmare och stadens verksamheter om matavfallsinsamlingens besparingseffekter på både miljö och ekonomi. Bolaget medverkar också i projekt MACRO för att bli en utreda möjlighet för kvarn-till-tank-system för matavfallsinsamling. En revidering av matavfallsstrategin är framtagen för styrelsebeslut i juni.

Se vidare under bolagsmålet "Vi ska skapa effektiva lösningar för omhändertagandet av avfall".

Stockholms miljö är giftfri

Stockholm Vatten och Avfall bedriver ett uppströmsarbete för att hindra utsläpp av gifter till avloppet från industrier. I arbetet ingår information och kontroll tillsammans med Miljöförvaltningen. I övrigt arbetar bolaget mot målet genom att ställa miljökrav i upphandlingar och att bedöma och begränsa de kemikalier som finns i verksamheten.

Bolagsmål: Vi ska öka kapaciteten för avledning och rening av avloppsvatten

Stora utmaningar väntar omhändertagandet av Stockholms avloppsvatten. Förutom en ökande befolkning och klimatförändringar kommer skärpta reningskrav från nya EU-direktiv och nya villkor. För att möta utmaningarna byggs Henriksdals reningsverk om med ökad kapacitet och ny reningsteknik. Bromma reningsverk ska läggas ned och avloppsvattnet som idag går till Bromma reningsverk kommer att ledas över till Henriksdals reningsverk. Under tiden för ombyggnationen, som kommer att innebära påfrestning för den löpande driften på Henriksdal och Bromma, kommer vi få arbeta hårt för att klara av reningskraven i tillståndet med ökad belastning. Ombyggnationen kommer också att påverka vår möjlighet att producera biogas, vilket gör det svårt att leva upp till ägardirektivet om ökad biogasproduktion.

En annan stor utmaning är att klara skärpta krav på slamkvaliteten från den nya slamförordningen och från REVAQ-certifieringen av avloppsslammet. Vi ska intensifiera arbetet med att förhindra utsläpp till avloppsledningsnätet som förorenar avloppsslam och avloppsvatten.

Spill- och dagvattennätet behöver dimensioneras och underhållas för att klara påfrestningen från ett förändrat klimat där häftiga skyfall blir allt vanligare. För att möta behoven måste förnyelsetakten öka och vi behöver särskilja spill- från dagvattenförande ledningar i den mån det är möjligt. Bolaget ska även upprätthålla stadens skyfallskartering som ska användas i planering av nya stadsdelar. För att åtgärda kapacitetsbrister, felkopplingar och inläckage ska vi öka den systematiska felsökningen och åtgärder därefter.

Hanteringen av dagvatten är en prioriterad fråga och vi arbetar för att skapa en samsyn i staden genom stadens dagvattenstrategi. Enligt denna ska bland annat lokala dagvattenlösningar utvecklas och användas i så stor utsträckning som möjligt för att avlasta både avloppsledningsnät och reningsverk.

För att klara utmaningarna utarbetas en ny VA-plan.

Bolagsmål: Vi ska skapa effektiva lösningar för omhändertagandet av avfall

Stockholm Vatten och Avfall har tagit fram en ny avfallsplan 2017-2020 för stadens arbete med högt uppsatta mål för avfallshanteringen. Avfallsplanen omfattar hela stadens avfallshantering och innehåller mål och åtgärder för såväl Stockholm Vatten och Avfall som andra verksamheter i staden. Den största utmaningen för Stockholm Vatten och Avfalls del är en 70-procentig insamling av matavfallet till år 2020, vilket kräver stora satsningar på kommunikation, incitament och lösningar för matavfallsinsamling. En sådan lösning är uppförandet av en optisk sorteringsanläggning i Högdalen.

Stockholm Vatten och Avfall ska förebygga uppkomsten av avfall och stävja matsvinnet genom informationssatsningar till invånare och verksamheter. Vi ska stimulera återbruk, materialåtervinning och matavfallsinsamling genom kommunikation, taxestyning, utveckling av teknik och insamlingsmetoder samt tillsyn i nära samarbete med våra entreprenörer. En ny behandling av trädgårdsavfallet kommer att testas i Sveriges första anläggning för biokol, som bland annat kommer användas till planteringar i stadsmiljön.

Under 2017 kommer insamlingen av hushållsavfall att effektiviseras genom nya entreprenörsavtal, där varje entreprenör får ett helhetsansvar för ett område. En annan stor förändring gäller hushållens grovavfall där nya entreprenader handlas upp till 2019. Insamlingen delas in i geografiska områden där återvinningscentralerna blir navet för verksamheten. Tilldelade entreprenörer kommer ges större funktionsansvar som bland annat innefattar utveckling av nya systemlösningar för insamlandet av grovavfall som passar även de stockholmare som inte har bil.

Vidare satsningar behövs för att öka insamlingen av farligt avfall och skilja det från annat avfall. Bolaget ska fokusera på att utveckla bra insamlingslösningar för farligt avfall och genomföra effektiva informationsinsatser. Ett exempel är utplacering av automatiska miljöstationer. Avfallshanteringen ska anpassas bättre till människan och det innebär att vi måste utveckla insamlingsystemen för att göra dessa mer tillgängliga för invånarna och skapa en bra arbetsmiljö för våra entreprenörer.

För att kunna skapa effektiva lösningar för avfallshantering krävs att avfallsfrågorna kommer in i ett tidigare skede i stadsplanering och nybyggnation än vad som sker idag. Därför måste vi skapa samarbetsformer med andra aktörer inom staden samt utveckla, förankra och sprida riktlinjer för avfallslösningar.

Under 2017 görs en genomlysning av huvudmannaskapet för sopsugsanläggningar. Vid ett överförande av huvudmannaskapet till Stockholm Vatten och Avfall kommer detta att få konsekvenser i form av ekonomiska resurser för framtida anläggningar men även för planering och hantering av befintliga och kommande system.

3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva

Stockholm Vatten och Avfall har ett väl utvecklat samarbete med arbetsmarknadsförvaltningen i att erbjuda möjligheter arbete för fler stockholmare. Under 2017 höjer bolaget ambitionsnivån och fokuserar på att hitta fler möjligheter, t ex Stockholmsjobb och praktiktillfällen via Jobbtorg Stockholm. Bolaget arbetar aktivt med att erbjuda ungdomar möjlighet till sommarjobb i stadens regi, och har erbjudit 13 platser, vilket är över målet.

Under 2107 kommer vi också att undersöka möjligheterna att kravställa upphandlingar avseende leverantörers medverkan.

Administrativa projekt

Som en samhällsbyggare i framkant ska vi satsa på och ligga långt fram inom digitalisering och moderna verktyg. Vi har också ett behov av att förbättra och effektivisera vår systemstruktur. Vid revisioner har framkommit att vi behöver utveckla informationshanteringen och göra den mer enhetlig för att säkerställa spårbarhet och långsiktig tillgång till vår dokumentation. Ett projekt för att integrera VA- och avfallsverksamheten i ett gemensamt debiteringssystem pågår och förväntas vara implementerat under 2018. Projekt pågår även för att implementera mobila lösningar/appar som kommer att kunna öka den interna effektiviteten och tillgängligheten för våra kunder och entreprenörer.

Fusion av Stockholm Vatten VA AB till Stockholm Vatten AB genomförs den 1/6 2017. Genom fusionen ökar vi den interna effektiviteten och skapar tydlighet gentemot våra kunder.

Bolagsmål: Vi har hållbara effektiva processer

En viktig utgångspunkt för att uppnå hållbara och effektiva processer är att arbeta mer processororienterat. Stockholm Vatten och Avfalls processer finns idag beskrivna på en mycket övergripande nivå och därunder är processerna fragmentariskt kartlagda.

Under våren har vi inlett ett arbete med att definiera våra huvudprocesser och utveckla verksamhetsledningssystemet så att det ger bättre styrning och stöd till verksamheten. Det pågår även en särskild genomlysning av kundprocessen för att förbättra interna rutiner och ansvar. Under perioden har vi även påbörjat ett projekt för att införa ett nytt verksamhetsledningssystem som ska stödja ett processororienterat arbetssätt, tillgodose lagkrav och andra riktlinjer samt information och dokumentation av verksamheten. Där ska även bolagets kvalitetssystem ingå.

Dagvattenhantering/VA-ledningsnät

För att vårt ledningsnät och våra anläggningar ska kunna hålla för kommande generationer och inte innebära stora ekonomiska påfrestningar i framtiden utvecklar vi det förebyggande underhållet på anläggningar och ledningsnät och öka förnyelsetakten på ledningsnätet enligt ägardirektiven.

Initiativ kopplade till VA-ledningsnätet och dagvattenhanteringen återfinns under bolagsmålen ”Vi ska öka kapaciteten och säkerställa kvaliteten på dricksvatten” och ”Vi ska öka kapaciteten för avledning och rening av avloppsvatten” som finns beskrivna under inriktningsmålen ”Ett Stockholm håller samman” och ”Ett klimatsmart Stockholm”.

4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika.

Stockholm Vatten och Avfall jobbar vidare med att könsdifferentiera statistik och säkerställer att de kartläggningar vi gör är könsdifferentierade. Sedan 2015 tas en årlig resurs- och kompetensförsörjningsplan fram där både köns- och åldersperspektivet synliggörs i planeringen av den kommande kompetensförsörjningen. I en ny enkät för att kartlägga den sociala och organisatoriska arbetsmiljön går

resultatet att könsdifferentiera och ligger till grund för analys av jämställda förutsättningar på arbetsplatsen. Den årliga lönekartläggningen är ytterligare ett verktyg för att säkerställa jämställda förutsättningar och motverka osakliga löneskillnader.

Under hösten 2016 implementerades en ny lönetjänst som kommer att ge förbättrad möjlighet till uppföljning och statistik. I bolagets förbättringsarbete kring planerings- och uppföljningsprocessen kommer också könsperspektivet att lyftas särskilt.

En stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering

Bolaget inledde i slutet av 2015 en utbildningsinsats inom diskrimineringsområdet som fortsatt under 2016. Samtliga medarbetare har genomgått utbildningen som är obligatorisk, och under utbildningen har flera utvecklingsområden som bolaget kommer att arbeta vidare med identifierats. Bland annat togs ett dialogverktyg fram för att stärka en gemensam metodik i att föra diskussioner kring beteenden och kultur i enheter och grupper. Fokus under 2017 kommer att vara på att implementera dialogverktyget och vidareutveckla samtalsklimat och företagskultur.

En enkät för att kartlägga den organisatoriska och sociala arbetsmiljön där resultatet går att könsdifferentiera är framtagen. Nollmätning sker i december 2016 och under 2017 planeras minst två mätningar gemensamt i bolaget. Resultatet kommer att ligga till grund för vidareutveckling och förbättringar. Under våren har en arbetsmiljöutbildning med fokus på arbetsmiljölagstiftningen och särskilt de sociala och organisatoriska arbetsmiljöfrågorna genomförts för chefer och arbetsledare.

Staden ska vara en bra arbetsgivare genom bra anställningsvillkor

Stockholm Vatten och Avfall stävar efter att vara ett föredöme som arbetsgivare främst genom att erbjuda medarbetarna kompetens- och karriärutveckling samt en hälsofrämjande arbetssituation med möjlighet till balans i livet goda förutsättningar att kombinera arbetsliv och yrkesliv. Bolaget använder sedan 2016 stadens kompetensutvecklingsportal vilket ger medarbetare en bättre överblick över vilken utveckling som finns tillgänglig och möjlighet att ta egna initiativ till vidareutveckling.

Under T1 har ett medarbetarkörkort tagits fram med modulvis information om hållbarhet, medarbetarskap, kund/kommunikation, förbättringsarbete, bolagets styrning samt rutiner inom ekonomi, inköp personal. Pilotutbildningar kommer att hållas i maj. Ambitionen är även att under året bygga e-utbildningar i portalen vilket kommer att innebära ytterligare möjligheter för medarbetarna.

Bolaget anskaffade under 2016 in ett lönekartlägningsverktyg i syfte att skapa en tydlighet och transparens kring vilka krav som ställs på olika befattningar och hur olika arbetsuppgifter är värderade. Under T1 har bolaget tagit fortsatta steg sitt arbete med att förtydliga befattningarna i bolaget, och detta arbete kommer att fortsätta under året.

Under 2016 genomfördes ett hälsofrämjande projekt med syfte att systematisera det förebyggande arbetet, höja medvetenheten hos chefer och medarbetare samt att erbjuda ett hälsoprogram som är tillgängligt för alla. Under 2017 kommer satsningen att fortsätta med ytterligare insatser för att höja medvetenheten hos anställda och stödja positiva livsstilsval. Ett nytt hälsoprogram med ett tydligare fokus på riskgrupper kommer att tas fram och genomföras under 2017.

Bolagsmål: Vi är en attraktiv arbetsgivare

Stockholm Vatten och Avfall ska vara ett föredöme som arbetsgivare och ha ett gott rykte på arbetsmarknaden. Att vi lyckas attrahera och behålla kompetenta och drivna medarbetare är en förutsättning för att lyckas med våra utmaningar. Att införa interna karriärvägar är en av våra satsningar för att behålla kompetens.

Vi har identifierat mångfald, likabehandling samt ett mer systematiskt arbete med psykosocial arbetsmiljö som viktiga frågor att utveckla. Satsningar på en säker arbetsmiljö, där inga medarbetare skadas i arbetet, ska

genomföras. Detta gäller även inom projekt där entreprenörer anlitas, så som Stockholms Framtida Avloppsrening.

Bolaget behöver skapa en snabbare och säkrare resursförsörjning genom att effektivisera och förtydliga rekryteringsprocessen och introduktionsprocessen. Under första tertiet har förenklade rutiner införts för att korta ned startsträckan för nyanställda, konsulter och inhyrd personal. Samtidigt har en platsintroduktion av nyanställda med rundvisning, genomgång av rutiner och verktyg införts.

Stockholm ska vara en tillgänglig stad för alla

Stockholm Vatten och Avfall arbetar med ständiga förbättringar utifrån ett tillgänglighetsperspektiv, internt såväl som externt. Detta innebär t ex att vi aktivt arbetar med att tillgänglighetsanpassa våra anläggningar och arbetsplatser, men även med digital tillgänglighet.

Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande

Bolaget håller samråd och löpande kommunikation med påverkade grupper vid t ex byggnation för Stockholms framtida avloppsrening och andra infrastrukturprojekt såsom anläggning för optisk sopsortering. En nära kommunikation med olika målgrupper i samband med projektet för att nå stadens mål för matavfallsinsamling pågår fram till 2020.

Bolaget har huvudansvar för den fortsatta driften av Glashuset i Hammarby sjöstad med uppdrag att informera brett om stadens miljö- och klimatarbete. Prioriterade målgrupper ska vara barn och ungdomar. Bolaget kommer under året att utreda verksamhetsinriktningen och verksamhetens ekonomiska förutsättningar.

För att tillgodose behoven hos våra olika kundgrupper pågår ett löpande arbete med att utveckla webblösningar som gör det så enkelt som möjligt för alla kunder att utträta sina ärenden på webben. Under första tertiet har Stockholm Vatten och Avfall i anslutning till den gemensamma debiteringslösningen påbörjat ett projekt för att införa en applikationsplattform för digital tillgänglighet och förenkling för kunder och entreprenörer.

Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning

Stockholm Vatten och Avfall har en bred verksamhet med upphandlingar inom många olika områden såsom som byggentreprenader, driftentreprenader för avfallsinsamling, material för våra anläggningar och ledningsnät. Det finns en vana och ett stort engagemang i organisationen att ställa och följa upp krav som bidrar till hållbarhet inom klimat- och miljöområdet. Vår största utmaning är att i än högre grad upphandla för att bidra till stadens mål om demokratisk hållbarhet och socialt ansvar. Stadens tillämpningsanvisningar är ett mycket bra verktyg för generell utveckling och för att höja kunskapsnivån och ansvarstagandet i organisationen. Upphandlingsenheten kommer att använda tillämpningsanvisningarna som stöd och checklista i den inledande riskanalysen och planeringen av varje upphandling, och på så vis säkerställa att frågorna inte förbises i utformningen av förfrågningsunderlag och avtal.

Bolaget arbetar systematiskt med att utveckla upphandlingar och avtal, och kommer under 2017 att ha särskilt fokus på att analysera, förbättra och tydliggöra roller och ansvar i avtalsuppföljningsprocessen. Rutinerna för avtalsuppföljning skiljer sig idag åt beroende på avtalstyp och vilken del av verksamheten som är kontraktsägare. För att upphandling ska bli ett kraftfullt verktyg och effektivt kunna bidra till hållbar utveckling behöver vi en tydlig, gemensam och brett förankrad avtalsuppföljningsprocess för hela organisationen. Som en del förbättringsarbetet kommer rutiner för systematisk uppföljning av upphandlade avtal att utarbetas och implementeras för att få enhetlighet. Under T1 har bolaget startat upp en beställarutbildning i organisationen för att öka kvalitet och kunskap både vad gäller kravställan och ansvar både för upphandling och uppföljning.

Bolaget kommer även att ta fram en code of conduct för att tydliggöra de krav som ställs på leverantörer vad gäller miljöhänsyn, hållbarhet, socialt ansvar mm.

Ekonomiskt utfall tertiäl 1 / prognos 1 2017

Resultat tertiäl 1 2017

(mnkr)	Sthlm Vatten AB			Sthlm Vatten VA AB			Sthlm Vatten Avfall			Koncernen		
	Utfall	Budget	Diff	Utfall	Budget	Diff	Utfall	Budget	Diff	Utfall	Budget	Diff
Taxebaserade intäkter	0	0	0	377	370	7	185	183	2	562	553	9
Övriga intäkter	88	89	-1	20	22	-1	7	6	0	115	117	-2
Summa externa intäkter	88	89	-1	397	391	6	192	190	2	676	670	7
Aktiverat arbete	1	0	0	28	28	0	0	1	-1	31	29	2
Summa intäkter	89	89	-1	425	419	6	192	191	1	707	699	9
Entreprenadkostnader	-1	0	-1	-35	-39	4	-147	-155	8	-183	-194	12
Energikostnader	0	0	0	-46	-45	-1	0	0	0	-46	-45	-1
Personalkostnader	-30	-36	6	-101	-108	7	-9	-11	2	-141	-156	15
Övriga externa kostnader	-30	-32	2	-118	-125	7	-10	-14	4	-158	-171	13
Summa externa kostnader	-61	-68	7	-300	-316	16	-166	-181	15	-527	-566	39
Resultat efter externa kostnader	28	21	7	124	103	22	26	9	16	181	133	47
Netto koncerninterna poster	-12	-7	-5	29	36	-7	-14	-18	4	0	0	-1
Resultat före avskrivningar och finansnetto	16	14	2	153	139	15	12	-8	20	180	133	47
Avskrivningar	-2	-3	1	-99	-100	1	-3	-4	0	-105	-107	2
Finansnetto	0	0	0	-41	-33	-8	-1	-1	0	-42	-34	-9
Resultat efter finansnetto	13	11	2	13	6	7	7	-13	20	33	-7	40

Resultat helår 2017

(mnkr)	Sthlm Vatten AB			Sthlm Vatten VA AB			Sthlm Vatten Avfall			Koncernen		
	P1	Budget	Diff	P1	Budget	Diff	P1	Budget	Diff	P1	Budget	Diff
Taxebaserade intäkter	0	0	0	1 112	1 123	-11	556	565	-8	1 668	1 688	-19
Övriga intäkter	260	257	3	533	58	476	22	22	0	814	336	478
Summa externa intäkter	260	257	3	1 645	1 181	465	578	587	-8	2 483	2 024	459
Aktiverat arbete	7	1	5	83	84	-1	2	3	-2	91	88	3
Summa intäkter	266	258	8	1 728	1 265	463	580	590	-10	2 574	2 113	461
Entreprenadkostnader	0	0	0	-124	-120	-4	-481	-485	4	-605	-605	0
Energikostnader	0	0	0	-123	-118	-5	-1	-1	0	-124	-119	-5
Personalkostnader	-101	-106	5	-316	-320	3	-29	-34	4	-446	-459	13
Övriga externa kostnader	-92	-92	0	-405	-390	-15	-48	-44	-4	-545	-526	-19
Summa externa kostnader	-193	-198	5	-968	-947	-21	-558	-563	5	-1 720	-1 708	-12
Resultat efter externa kostnader	73	60	13	760	317	442	21	27	-5	854	404	449
Netto koncerninterna poster	-27	-14	-13	79	81	-2	-51	-60	9	0	0	0
Resultat före avskrivningar och finansnetto	45	46	-1	838	398	440	-30	-33	3	854	404	449
Avskrivningar	-7	-10	3	-296	-292	-4	-11	-11	0	-315	-313	-1
Finansnetto	-1	0	0	-109	-98	-11	-2	-2	1	-111	-100	-11
Resultat efter finansnetto	37	36	2	433	8	425	-43	-47	4	428	-9	437

Investeringar helår 2017

(mnkr)	Sthlm Vatten AB			Sthlm Vatten VA AB			Sthlm Vatten Avfall			Koncernen		
	P1	Budget	Diff	P1	Budget	Diff	P1	Budget	Diff	P1	Budget	Diff
Vattenverk			0	169	204	-35			0	169	204	-35
Ledningsnät - befintligt nät			0	456	505	-49			0	456	505	-49
Ledningsnät - exploateringsområden			0	604	575	29			0	604	575	29
Avloppsreningsverk			0	239	127	112			0	239	127	112
Avfallsverksamheten			0			0	49	121	-72	49	121	-72
Övriga investeringar	29	9	20	0	0	0			0	29	9	20
Summa exkl uppdragsinvesteringar och SFA	29	9	20	1 468	1 411	57	49	121	-72	1 546	1 541	5
Uppdragsinvesteringar			0	54	54	-1			0	54	54	-1
Summa exkl SFA	29	9	20	1 521	1 465	56	49	121	-72	1 599	1 595	4
SFA			0	609	563	46			0	609	563	46
Summa inkl SFA	29	9	20	2 130	2 028	102	49	121	-72	2 208	2 158	50

Tertialrapport 1 2017

FÖR STOCKHOLM VATTEN OCH AVFALLS BOLAGSMÅL

Tillsammans för världens
mest hållbara stad

STOCKHOLM
VATTEN
OCH AVFALL

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Vi har hållbara effektiva processer	4
Vi finns till för våra kunder	6
Vi är en attraktiv arbetsgivare	7
Vi ska öka kapaciteten och säkerställa kvaliteten på dricksvatten	8
Vi ska öka kapaciteten för avledning och rening av avloppsvatten	10
Vi ska skapa effektiva lösningar för omhändertagandet av avfall.....	12

Sammanfattning

Stockholm Vatten och Avfall har för 2017 satt upp nya långsiktiga bolagsmål som nu hanteras i ILS-webb, stadens gemensamma målverktyg. På bolagsnivå följs de sex bolagsmålen upp med hjälp av ett antal bolagsindikatorer. Den första tertialrapporten visar att arbetet mot de nya målen flyter på bra, men att det finns lite förseningar inom vissa områden jämfört med ambitionsnivån. Under varje bolagsmål finns nedan en analys av läget i relation till den strategiska planen för 2017-2021.

Indikatorer och aktiviteter mot stadens mål och ägardirektiv redovisas i den separata utfallsrapporten till Stadshus AB.

Bolagsmål:

Vi har hållbara effektiva processer

Analys

Under första tertialet har Stockholm Vatten och Avfalls ledningsgrupp tagit fram en övergripande karta för verksamhetens övergripande processer. Beslut är fattat om att införa en ny plattform (verksamhetsledningssystem) och organisation för att beskriva och utveckla våra arbetsätt.

Under våren har förberedelser gjorts inför fusionen av Stockholm Vatten VA AB till Stockholm Vatten AB. Fusionen är planerad till den 1/6, och kommer att medföra effektivitetsvinster i verksamhetens arbetsflöden, ekonomirapportering och redovisning, men även för IT-administration.

Arbete pågår för att utveckla informationshanteringen och göra den mer enhetlig för att säkerställa spårbarhet och långsiktig tillgång till vår dokumentation.

Bolaget har genomfört en intressentanalys och fattat beslut om verksamhetens viktigaste hållbarhetsfrågor som ska ligga till grund för handlingsplan och hållbarhetsredovisning.

Arbete pågår med att ta fram riktlinjer för en IT-strategi för Stockholm Vatten och Avfall så att IT-policyn följs och systembeslut tas i rätt forum (ledningsgruppen). I arbetet ingår att ta fram beslutsunderlag till ledningsgruppen på en IT-systemarkitektur som är så generell som möjligt och bygger på standardssystem.

Arbete pågår för att utveckla indikatorer som ska redovisa ökad förnyelsetakt och ökat förebyggande underhåll i enlighet med ägardirektiv och strategi.

Sammanfattning indikatorer

3
3

Indikatorer	Periodens utfall	Ack. Periodens utfall	Målvärde	Årsmål
 Andel kartlagda övergripande huvudprocesser (%)				
<i>Analys</i> Bolagsledningen har tagit fram en övergripande processkarta som utgångspunkt för arbetet med processkartläggningar och verksamhetsledningssystemet				
  Investeringsnivå för befintligt ledningsnät (Mkr)	76			505
<i>Analys</i> Årsprognosen ligger under budgeten främst av följande skäl: Dagvattenanläggning i Bromstens bollplan senarelagd till 2018. Ledningsdubbling Jeriko - Långsjön försenad till 2018 på grund av en komplex utredning. Årsbudget saknas för framtagande av systemhandling och tillståndsansökan för Mässtunneln - avloppstunnel.				
 Indikator för andel förebyggande underhåll på plats. Bedömning 1-3		 3. Helt uppfyllt		
<i>Analys</i> Arbetet påbörjat. Indikatorn ska följas upp för 2017.				
 Utvecklat och implementerat miljö- och hållbarhetsindex utifrån hållbarhetsaspekterna. Bedömning 1-3		 3. Helt uppfyllt		

Indikatorer	Periodens utfall	Ack. Periodens utfall	Målvärde	Årsmål
 Lösning finns för ett verksamhetsledningssystem. Bedömning 1-3				
 Beslutad och implementerad IT-strategi och systemstruktur Bedömning 1-3	 2. Delvis uppfylld			
<i>Analys</i> Arbeta pågår med att ta fram riktlinjer för en IT-strategi för Stockholm Vatten och Avfall så att IT-policyn följs och systembeslut tas i rätt forum (ledningsgruppen).				
 Framtagen strategi för informations- och dokumenthantering	 3. Helt uppfylld			
<i>Analys</i> Arbetet har genomförts enligt plan under första tertialet.				
  Förnysetakt				
<i>Analys</i> Uppföljning tas fram senare under 2017.				

Bolagsmål:

Vi finns till för våra kunder

Analys

Den 1 februari bytte Stockholm Vatten namn till Stockholm Vatten och Avfall för att förtydliga vårt uppdrag och för att uppfattas som en sammanhållen verksamhet.

Under första kvartalet har vi arbetat med att kartlägga Stockholm Vatten och Avfalls kundprocess. En rad förbättringsåtgärder har identifierats och ett fortsatt förbättringsarbete kommer att pågå under året.

Arbetet med att implementera ett gemensamt verksamhetssystem för VA- och avfallsverksamheterna fortgår. Beslut har även tagits för att utveckla en mobil plattform som möjliggör kundvänliga självbetjäningstjänster.

För att nå målet med att minska avfallsmängden och värna vattenmiljön arbetar vi aktivt med att engagera och motivera stockholmarna till en miljömässigt hållbar livsstil. Dels genom olika kommunikationskampanjer och aktiviteter, dels genom att identifiera samarbeten med aktörer som kan hjälpa oss att sprida våra miljöbudskap på ett spännande och nyskapande sätt till en bredare målgrupp. Under våren har samtal förts med Skansen kring ett samarbete i Baltic Sea Science Center, ett Östersjöhuis som byggs inne på Skansen.

Sammanfattning indikatorer

2 ●

Indikatorer	Periodens utfall	Ack. Periodens utfall	Målvärde	Årsmål
● Framtagande och genomförande av kundmätning. Bedömning 1-3	● 3. Helt uppfylld			
<i>Analys</i> Upphandling av undersökningsföretag pågår men är försenad. Men bedömningen är att det inte påverkar årsuppfyllelsen.				
● Definierade servicenivåer för Stockholm Vatten och Avfall. Bedömning 1-3	● 3. Helt uppfylld			
<i>Analys</i> Förstudie av upplägg, genomförande och implementering är klar.				
■ Beslutad kommunikationsstrategi				

Bolagsmål:

Vi är en attraktiv arbetsgivare

Analys

Under första kvartalet har, med utgångspunkt ur våra kompetensförsörjningsplaner, en bolagsövergripande kompetensförsörjningsplan arbetats fram för perioden. Ledningsgruppen beslutade att anta förslaget till strategi i mars och gav personalenheten i uppdrag att utarbeta en handlingsplan.

Rekryterings- och introduktionsprocessen har kartlagts och vidareutvecklats under första kvartalet. Implementering och framtagande av stödverktyg ska fortsätta under andra kvartalet.

Under första kvartalet har också en genomlysning av arbetsmiljöområdet färdigställts och beslut om att gå vidare med utvecklingsarbetet har fattats. Rekrytering av arbetsmiljöstrateg pågår tillsammans med en översyn av delegationer, arbetsätt och former. Även en utbildningssatsning på chefer och arbetsmiljöombud har genomförts och kommer att pågå till efter sommaren.

I samband med ett ökat fokus på den sociala och organisatoriska arbetsmiljön så togs en enkät fram för att användas i kartläggningar. Enkäterna som genomförs under 2017 kommer inte att vara anonyma och stödmaterial har tagits fram för att hjälpa chefer och medarbetare att föra dialog kring resultatet.

Sammanfattning indikatorer

1

Indikatorer	Periodens utfall	Ack. Periodens utfall	Målvärde	Årsmål
Andel av de som säger upp sig som går vidare till annan intern tjänst				
Aktivt Medskapandeindex	76		83	
Analys Detta är resultatet från medarbetarundersökningen genomförd jan 2017. 2015 års AMI låg på 78, alltså något högre. Vi tror att det något lägre resultatet i år har att göra med att organisationen har varit mer ansträngd i år på grund av flytten från egna kontor på Torsgatan till aktivitetsbaserat kontor i Ulvsunda, samt ett flertal systembyten som påverkat många funktioners arbetssätt.				
Index Bra arbetsgivare				
Analys SLK kommer att ta fram utfall på indexen. Vi kommer att få dessa siffror innan sommaren och ska inte rapportera dem i T1.				
Index Psykosocial arbetsmiljö				
Analys SLK kommer att ta fram utfall på indexen. Vi kommer att få dessa siffror innan sommaren och ska inte rapportera dem i T1.				

Bolagsmål:

Vi ska öka kapaciteten och säkerställa kvaliteten på dricksvatten

Analys

Arbetet med att skapa en organisation för den framtida dricksvattenförsörjningen är påbörjad men behöver intensifieras under resten av året. Att denna organisation inte är satt får genomslag på planerna för kapacitetshöjande åtgärder på vattenverk och distribution. Det finns ett flertal identifierade åtgärdsförslag som behöver tidssättas och samplaneras i en gemensam handlingsplan. Vidare utredningar kring statusen på våra anläggningar behöver genomföras vilka kommer att startas upp under hösten då det är resursbrist både internt och hos externa konsulter.

Åtgärderna som sedan tidigare är identifierade pågår trots att den övergripande handlingsplanen inte är satt, detta för att minska risken för förseningar kommande år. Exempel på åtgärder som pågår är dubbling av kritiska huvudvattenledningar och säkrad processövervakning. Flertalet av åtgärderna är dock komplicerade så som ny reservoar vid Uggleviken och åtgärder i anläggningar (övertäckning av långsamfilter och snabbfilter) under drift vilket medför långa genomförandetider.

Arbetet med förbättrat skalskydd flyter på bra trots mindre förseningar vid upphandling av entreprenör.

Sammanfattning indikatorer

3
2

Indikatorer	Periodens utfall	Ack. Periodens utfall	Målvärde	Årsmål
 Praktisk uthållig produktionskapacitet Norsborg m3/h			12 000	
 Borttagen mängd fosfor ur Bornsjön (kg)			300	
 Fastställd organisation för Stockholms Framtida Dricksvattenförsörjning. Bedömning 1-3		 2. Delvis uppfylld		
<i>Analys</i> Organisationsförändringen 1 april med en ny enhet, strategisk planering, skapar möjlighet för att utarbeta en bolagsövergripande organisation för den framtida dricksvattenförsörjningen. Dock har inte denna organisation satts ännu. Arbetet pågår med att formera en grupp och analysera vilka frågor som organisationen skall arbeta aktivt med.				
 Praktisk uthållig produktionskapacitet Lovö m3/h				
 Plan för kapacitetshöjande åtgärder på vattenverken. Bedömning 1-3		 2. Delvis uppfylld		
<i>Analys</i> Huvuddragen för kapacitetshöjande åtgärder är framtagna men arbetet behöver samordnas med dricksvatten distributionen. Arbetet behöver systematiseras och tidssättas för att nå bolagsmålet på lång sikt.				
 Följsamhet mot handlingsplan för förbättrat skalskydd vid vattenverken		 3. Helt uppfylld		

Indikatorer	Periodens utfall	Ack. Periodens utfall	Målvärde	Årsmål
 Plan för kapacitetshöjande åtgärder på huvudvattenledningsnätet. Bedömning 1-3	 2. Delvis uppfylld			
<p><i>Analys</i></p> <p>Huvuddragen för kapacitetshöjande åtgärder är framtagna men arbetet behöver samordnas med dricksvattenproduktionen. Arbetet behöver systematiseras och tidssättas för att nå bolagsmålet på lång sikt.</p>				
 Systematisk kontroll, analys och åtgärder på vattenledningsnätet. Bedömning 1-3	 3. Helt uppfylld			

Bolagsmål:

Vi ska öka kapaciteten för avledning och rening av avloppsvatten

Analys

Under perioden har vi uppnått reningsresultaten genom ett aktivt arbete med att följa processen och åtgärda löpande de processproblem vi haft med anledning av begränsad kapacitet i Henriksdal och dåliga slamegenskaper. Förbättringsprojekt och underhållsåtgärder genomförs vid båda verken för att vi skall klara reningsresultaten med den ökade belastningen.

Slamkvaliteten har varit stabil och uppfyllt REVAQ kravet. Slam från Bromma har lagrats in för jordbruksspridning och en delmängd använts för deponitäckning.

Planen med att minska tillskottsvatten är delvis omhändertaget i SFA-projektet, men en fördjupande analys genomförs inom bolaget för att se vilka ytterligare åtgärder som är möjliga att genomföra.

Bräddningsmålet kommer ej att kunna nås på grund av att detta är ett rullande 10-års medelvärde. Vi inväntar nya villkor i samband med vårt nya miljötillstånd.

Projekt SFA fick nytt genomförandebeslut i april med ny budget och förlängd tidplan. Förberedande arbete med bygg & berg och tunneldrivning samt ombyggnation av grovreningen med temporär renshantering från juni pågår.

Sammanfattning indikatorer

- 1
- 2
- 3

Indikatorer	Periodens utfall	Ack. Periodens utfall	Målvärde	Årsmål
Uppnådda reningsresultat för avloppsvattenreningen (skala 1-3, där 3 betyder att målet är uppfyllt)	3			3
<i>Analys</i> -				
Uppfyllda REVAQ-krav. Bedömning 1-3	3		3	
Plan för att minska tillskottsvatten. Bedömning 1-3		2. Delvis uppfyllt		
<i>Analys</i> Plan för att minska tillskottsvatten finns delvis med i SFA-projektet där några bräddpunkter kommer att elimineras i samband med tunnelsträckningen. Därutöver arbetar Ledningsnäts utredningsenhet med att identifiera områden och insatser där tillskottsvatten kan minskas ytterligare. Målsättningen är att en handlingsplan för fortsatt arbete skall arbetas fram under tertial 3 med specifika insatsområden.				
Beräknad bräddning från avloppsledningsnätet tusen kbm				325
<i>Analys</i> Målet är satt utifrån riktvärdet för bräddningar på ledningsnätet under senaste 10-årsperioden. På grund av ökande nederbörd och förbättrade beräkningsmodeller har inte riktvärdet klarats på ett antal år. Nya villkor kommer att gälla i det nya tillståndet som vi ansökt om, men som ännu inte är beslutat hos tillsynsmyndigheten.				

Indikatorer	Periodens utfall	Ack. Periodens utfall	Målvärde	Årsmål
  Följning av projektplan/beslut för Stockholms Framtida Avloppsrening, bedömning 1-3	3			3
Analys Nytt genomförandebeslut i Kommunfullmäktige i april för Stockholms Framtida Avloppsrening med förlängd tidplan.				
 Systematisk kontroll, analys och åtgärder på avloppsledningsnätet. Bedömning 1-3		 2. Delvis uppfylld		
Analys Den systematiska kontrollen av ledningsnätet i form av TV-inspektioner ligger aningen efter plan, men bedöms kunna hämtas igen under året. Delvis beror detta på en långdragen upphandling av en ny filmbuss som skall verka i egen regi.				

Bolagsmål:

Vi ska skapa effektiva lösningar för omhändertagandet av avfall

Analys

Stockholm Vatten och Avfall har tagit fram en ny avfallsplan 2017-2020 för stadens arbete med högt uppsatta mål för avfallshanteringen. Avfallsplanen är nu beslutad av Kommunfullmäktige.

Den största utmaningen för Stockholm Vatten och Avfalls del är en 70-procentig insamling av matavfallet till år 2020, vilket kräver stora satsningar på kommunikation, incitament och lösningar för matavfallsinsamling. En sådan lösning är uppförandet av en optisk sorteringsanläggning i Högdalen. Förseningar i detaljplanarbetet innebär risk för följdförseningar för anläggningen i Högdalen. En reviderad matavfallsinsamlingsstrategi tas upp i styrelsen i juni

Sveriges första anläggning för biokol, för behandling av trädgårdsavfall är nu drifttagen och utvärderas löpande.

Två nya automatiska miljöstationer ska placeras ut under året för att öka insamlingen av farligt avfall och skilja det från annat avfall

Under 2017 kommer insamlingen av hushållsavfall att effektviseras genom nya entreprenörsavtal, där varje entreprenör får ett helhetsansvar för ett område. Förberedelser pågår för att så långt som möjligt minimera störningarna vid entreprenadövergången 1:a oktober.

Ärenden för ny hantering av grovavfall samt genomlysning av huvudmannskapet för sopsugsanläggningar tas upp i styrelsen i juni.

Sammanfattning indikatorer

3

1

Indikatorer	Periodens utfall	Ack. Periodens utfall	Målvärde	Årsmål
Andelen farligt avfall och elavfall i soppåsen vid plockanalyser, %			0,2	
Mängden hushållsavfall per person			476	
Andel matavfall till biologisk behandling av förväntad uppkommen mängd				30 %
Analys Antalet anslutna hämtställen ökar planenligt men ökningstakten i ton är lägre. Under årets tre första månader har mängden matavfall ökat med 18 % i jämförelse med motsvarande period 2016 men ligger under plan per månad.				
Andel materialåtervinning för avfall som tas emot (%)	32,14 %	31	37 %	
Analys Avvikelsen beror i princip på att möjligheten för företag att lämna ifrån sig fyllnadsmassor på ÅVC:erna har tagits bort, vilket gjordes redan 2016. Minskningen har sedan varit fortsatt oväntad stor under det första tertialet 2017. I övrigt visar materialåtervinningen på goda resultat med ökande andel planglas och plast.				

Indikatorer	Periodens utfall	Ack. Periodens utfall	Målvärde	Årsmål
● Andel återbruk för material som tas emot i insamlingssystem	2,69 %	3	2,8 %	
◆ Insatser för avfallshanteringen självklara del av stadens planering		◆ 2. Delvis uppfylld		

**STOCKHOLMS
STADSHUS AB**
En del av Stockholms stad

Sid. 1 (21)
2017-05-23

Utfallsrapport Tertianal 1 2017

Stockholm Vatten och Avfall

Stockholms Stadshus AB	Org.nr 556415-1727			
Postadress	Besöksadress	Telefon	Fax	E-post
105 35 STOCKHOLM	Stadshuset, 3 tr.	08-508 290 00	08-509 290 80	info@stadshusab.se

Innehållsförteckning

Sammanfattande kommentar	3
1. Ett Stockholm som håller samman	4
1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar	4
1.4 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo	5
2. Ett klimatsmart Stockholm	5
2.1 Energianvändningen är hållbar	5
2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade.....	7
2.3 Stockholm har en hållbar mark- och vattenanvändning	8
2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva	12
2.5 Stockholms miljö är giftfri.....	16
3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm	17
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	17
3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar	18
Bolagsspecifika inriktningar	19
4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm	20
4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor	20
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	20
Individbaserade indikatorer	21

Sammanfattande kommentar

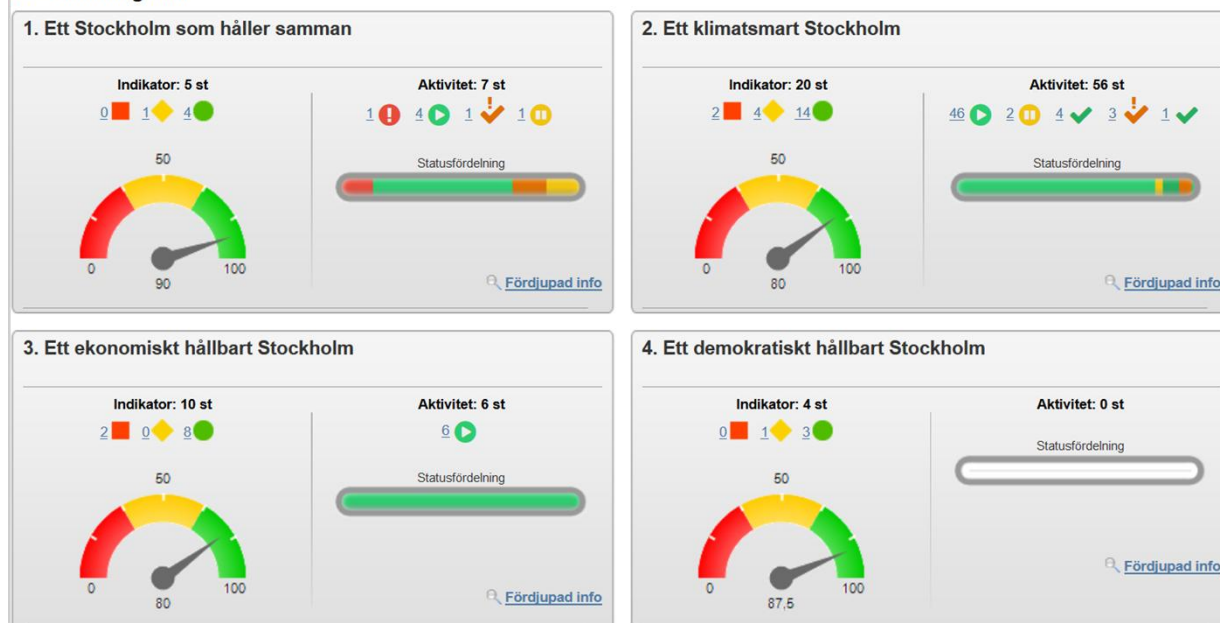
Ett Stockholm som håller samman. Stockholm Vatten och Avfall bidrar till målet genom att försörja Stockholm med ett hälsosamt och gott dricksvatten med hög kvalitet och tillgänglighet, avfallshanteringen sköts på ett effektivt sätt och avbrott i leveranserna åtgärdas snabbt. Ett flertal initiativ har påbörjats för att få en gemensam kundsyn och ett genomtänkt kundbemötande i en sammanhållen organisation för vatten, avlopp och avfall. Bolaget bidrar aktivt i planeringen för ett växande Stockholm genom sitt deltagande i stadens exploateringsprojekt och arbetar för att komma in i ett tidigt skede i stadens planering

Ett klimatsmart Stockholm. Reningen av avloppsvatten sköts på ett klimatsmart sätt med värmeåtervinning av spillvattnet och en hög biogasproduktion. Det pågår en rad aktiviteter för att nå upp till målen inom miljöområdet, inte minst för att nå det högt uppsatta målet för matavfallsinsamling, där vi i nuläget ligger under målsättningen. Stockholm Vatten och Avfall driver projektet för Stockholms framtida avloppsrening (SFA), som kommer att ha stora positiva miljöeffekter genom bättre rening, mindre bräddningar samt mindre utsläpp av växthusgaser. Bolaget har under 2016 gjort en övergripande energikartläggning och fortsätter under 2017 med detaljerad energikartläggning inklusive åtgärdsförslag i enlighet med de nya lagkraven.

Ett ekonomiskt hållbart Stockholm. Stockholms taxor är idag bland de lägsta i landet. Taxorna kommer dock att öka under kommande år som en följd av stora kapacitets- och miljöinvesteringar i verksamheten. Stockholm Vatten och Avfall arbetar för en ökad helhetssyn och breddad kompetens inom sina ansvarsområden. Förnysetakten på VA-ledningsnätet planeras öka och ett flertal initiativ för kapacitetshöjande åtgärder och underhåll på verk och ledningsnät pågår. I VD-kommentaren finns kommentarer av ekonomiskt resultat mm.

Ett demokratiskt hållbart Stockholm. Stockholm Vatten och Avfall arbetar för att vara en attraktiv arbetsgivare och arbetar aktivt med likabehandlingsfrågor samt en god arbetsmiljö. Bolaget är också aktivt i samarbete med andra delar av staden för att bidra till att fler stockholmare kommer i arbete. Vi ställer miljökrav vid alla upphandlingar där det är möjligt och relevant. Stockholm Vatten och Avfall driver även miljöinfocentrat GlashusEtt i Hammarby sjöstad med uppdrag att informera om hållbar vatten- och avfallshantering samt stadens miljö- och klimatarbete

KF:s inriktningsmål

KF:s inriktningsmål:

1. Ett Stockholm som håller samman

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar

Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
 Andel genomförda åtgärder inom ramen för risk- och sårbarhetsanalys (RSA)			100 %	

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet:

Delta i planeringen för ett växande Stockholm i nya stadsdelar med behov av teknisk infrastruktur

Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
 Antal uppstartade avloppsmodeller för förståelse av avloppsnätet			3	
 Förnyelsetakt				
Analys Uppföljning tas fram senare under 2017.				
  Investeringsnivå för befintligt ledningsnät (Mkr)	76	456	505	
Analys Årsprognosen ligger under budgeten främst av följande skäl: Dagvattenanläggning i Bromstens bollplan senarelagd till 2018. Ledningsdubbling Jeriko - Långsjön försenad till 2018 på grund av en komplex utredning. Årsbudget saknas för framtagande av systemhandling och tillståndsansökan för Mässtunneln - avloppstunnel.				
				 Arbeta fram riktlinjer för systemval för avfallshantering vid nyproduktion
				 Delta i projektet Norra Djurgårdsstaden
				 Ta fram VA-policy
				Analys Arbete med policy pågår. Vissa moment kommer i tiden att påverkas av tillståndsansökan och förhandling i mark och miljödomstol.
				 Utvecklat samarbete med staden kring arbetet i tidiga skeden i stadens planeringsarbete

Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
				 Vara delaktiga i exploateringsprojekt.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet:

Arbeta med att utveckla service och tillgänglighet gentemot brukare och kund

Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
 Andel reklamationer vid avfallshämtning %			0,3	
 Dricksvattnets tjänlighet vid provtagning (skala 1-3, där 3 betyder att målet är uppfyllt)	3	3	3	
				 Definiera Stockholm Vatten och Avfalls servicenivå
				 Utveckla och genomföra en undersökning som mäter kundbemötandet i hela verksamheten

KF:s inriktningsmål:

2. Ett klimatsmart Stockholm

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1 Energianvändningen är hållbar

Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
 Köpt energi (GWh)			165 GWh	
 Årlig energiproduktion baserad på solenergi (MWh)			38 MWh	

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet:

Ansvara för driften av GlashusEtt som center för information om stadens miljö- och klimatarbete

Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
 Andel besökare i GlashusEtt som är nöjda med sitt besök			80 %	 Uppmuntra stockholmarna till en hållbar livsstil genom att kommunicera våra miljöbudskap i GlashusEtt

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet:

Arbeta för att minska stadens sårbarhet på kort och lång sikt i ett klimat i förändring

Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
				 Ta fram handlingsplan med sammanställning av planerade och pågående åtgärder för att anpassa verksamheten till klimatförändringar

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet:

Arbeta för ett fossilbränslefritt Stockholm år 2040

Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
 Andel matavfall till biologisk behandling av förväntad uppkommen mängd			30 %	
Analys Antalet anslutna hämtställen ökar planenligt men ökningstakten i ton är lägre. Under årets tre första månader har mängden matavfall ökat med 18 % i jämförelse med motsvarande period 2016 men ligger under plan per månad.				
  Biogasproduktion vid reningsverken (Nkbn)	7 376 516	20 500 000	19 500 000	
				 Utveckla och implementera miljö- och hållbarhetsindex utifrån våra viktigaste hållbarhetsaspekter
				 Utvärdera pilotanläggningen för biokolsproduktion och ta fram beslutsunderlag inför en eventuell uppskalning av verksamheten

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet:

Långsiktigt minska klimatpåverkan genom att effektivisera energikrävande processer och minska utsläpp av klimatgaser från avloppssystemen

Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
				 Arbeta i enlighet med framtagna energisparplan för ledningsnätet
				 Genomföra detaljerad energikartläggning enligt lagkrav
				 Installation av

Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
				metandestruktion för Henriksdals slamtankar
				▶ Planera för minskade läckage av växthusgaser vid utbyggnaden av Henriksdals reningsverk
				▶ Uppföljning mätning lustgas. Utredda hur driften av biologen påverkar lustgasproduktionen.
				▶ Utredda hur lustgasutsläpp kan minskas vid utbyggnaden av Henriksdals reningsverk

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet:

Påbörja installation av solenergianläggningar

Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
				✓ Utbyte av beräkningar och erfarenheter gällande solcellsanläggning med Miljöförvaltningen och Stockholms Hamnar

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet:

Utreda möjligheten att minska sitt energiberoende med hjälp av lokalt producerad el

Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
  Biogasproduktion vid reningsverken (Nkbn)	7 376 516	20 500 000	19 500 000	
				✓ Utbyte av beräkningar och erfarenheter gällande solcellsanläggning med Miljöförvaltningen och Stockholms Hamnar

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet:

Öka biogasproduktionen

Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
  Biogasproduktion vid reningsverken (Nkbn)	7 376 516	20 500 000	19 500 000	▶ Handlingsplan för optimering av röt-kammare ska tas fram

Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
				 Utreda om externt organiskt material ska införas på Bromma reningsverk och nya tillstånd sökas
				Analys Utveckling/investering avloppsrening Vi inväntar besked från Scandinavian Biogas om huruvida de vill ha möjlighet att tillsätta externa material till Bromma reningsverks röt-kammare.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3 Stockholm har en hållbar mark- och vattenanvändning

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet:

Delta i arbetet med att ta fram lokala åtgärdsprogram för rent vatten för att uppnå god ekologisk och kemisk status.

Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
  Antal framtagna åtgärdsprogram för Stockholms vattenförekomster			3	
				 Identifiera felkopplingar av spillvattenledningar till dagvattenledningsnätet

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet:

Driva utvecklingen av Stockholms framtida avloppsrening

Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
  Följning av projektplan/beslut för Stockholms Framtida Avloppsrening, bedömning 1-3	3	3	3	
Analys Nytt genomförandebeslut i Kommunfullmäktige i april för Stockholms Framtida Avloppsrening med förlängd tidplan.				
  Uppnådda reningsresultat för avloppsvattenreningen (skala 1-3, där 3 betyder att målet är uppfyllt)	3	3	3	
Analys				

Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
-				
				 Brommaverket läggs ned och avloppsvattnet från Västerort leds till Henriksdalsverket som byggs ut för den nya belastningen och anpassas till nya miljökrav

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet:

I samverkan med miljö- och hälsoskyddsnämnden, exploateringsnämnden, trafiknämnden och Stockholm Parkering, påbörja pilotprojekt med hållbara dagvattenlösningar.

Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
				 Delta i pilotprojekt för dagvattenlösningar

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet:

Intensifiera det operativa åtgärdsarbetet enligt handlingsplanen för god vattenstatus och stadens dagvattenstrategi.

Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
  Andel sjöar och vattendrag med minskad eller bibehållen fosforhalt (%)			100 %	
Analys				
Fosforhalten i Räcksta Träsk kommer troligen även i år ligga högre än på 90-talet, övriga 12 sjöar som räknas in förväntas ha bibehållen eller minskad fosforhalt.				
				 Delta i pilotprojekt för dagvattenlösningar
				 Driva arbetet med att ta fram en hemsida för dagvattenhantering
				 Ta fram VA-policy
				Analys Arbeta med policy pågår. Vissa moment kommer i tiden att påverkas av tillståndsansökan och förhandling i mark och miljöödomstol.

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet:

Minska bräddningen.

Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
  Antal bräddningar vid avloppspumpstationer beroende på inre faktorer			18	 Minst 30 st avloppspumpstationer/m ånad skall larmtestas när det gäller brädd.
  Antal uppstartade avloppsmodeller för förståelse av avloppsnätet			3	
  Beräknad bräddning från avloppsledningsnätet kbm			325 000	
Analys Målet är satt utifrån riktvärdet för bräddningar på ledningsnätet under senaste 10-årsperioden. På grund av ökande nederbörd och förbättrade beräkningsmodeller har inte riktvärdet klarats på ett antal år. Nya villkor kommer att gälla i det nya tillståndet som vi ansökt om, men som ännu inte är beslutat hos tillsynsmyndigheten.				
				 Brommaverket läggs ned och avloppsvattnet från Västerort leds till Henriksdalsverket som byggs ut för den nya belastningen och anpassas till nya miljökrav
				 Skapa rapport för tillskottsvatten
				 Ta fram struktur för val av duplicerat eller kombinerat avloppsledningsnät
				 Ta fram VA-policy
				Analys Arbete med policy pågår. Vissa moment kommer i tiden att påverkas av tillståndsansökan och förhandling i mark och miljödomstol.

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet:

Ta fram och genomföra åtgärder för att hantera effekterna av ett förändrat klimat inom sitt ansvarsområde, där bland annat en skyfallsmodell utgör delar av underlaget till åtgärderna.

Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
				 Bevaka regleringen av Mälaren i Slussen-projektet

Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
				▶ Påverka stadens klimatarbete genom SLKs projektgrupp
				▶ Ta fram handlingsplan med sammanställning av planerade och pågående åtgärder för att anpassa verksamheten till klimatförändringar
				✓ Ta fram VA-policy
				Analys Arbete med policy pågår. Vissa moment kommer i tiden att påverkas av tillståndsansökan och förhandling i mark och miljöödomstol.
				▶ Upprätthålla och informera berörda parter i staden om skyfallskarteringen
				✓ Utvärdering av jonbytes- och membrantechnik vid dricksvattenproduktion
				Analys Under jan-mars har pilotanläggningen blivit utrustad med ILCA (in-line-coagulation-agent) och testförsöken har givit resultat. Keramiska membranerna fungerar och piloten går att utvärdera enligt plan.

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet:

Tillsammans med andra myndigheter utveckla och intensifiera arbetet så att stadens mål om lokalt omhändertagande av dagvatten uppnås enligt dagvattenstrategin

Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
 Andel nyanslutningar med LOD (Lokalt Omhändertaganden av Dagvatten)			50	
				▶ Driva arbetet med att ta fram en hemsida för dagvattenhantering

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet:

Tillsammans med Miljö- och hälsoskyddsnämnden utvärdera övervakningen av ekologisk status i Stockholms ytvatten, som underlag för beslut om revidering och eventuell utökning av övervakningen

Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
				▶ Årlig revidering och komplettering av övervakningsprogram för ekologisk status i ytvatten.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva

Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
 Andel farligt avfall i hushållsavfall	0,14		0,2 %	
 Mängden hushållsavfall per person			476 kg/pers	▶ Aktualisera och revidera avdelningens riktlinjer i "Projektera och bygg för en god avfallshantering"

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet:

Ansvara för övergripande samt riktad information och rådgivning i avfallsfrågor för att öka återvinningsgraden och uppmuntra återbruk

Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
				▶ Fortsätta utveckla pedagogiska koncept för påverkan till en hållbar livsstil
				▶ Genomföra minst 8 event med Pop-up Återbruket (mobil återvinningsstation)

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet:

Arbeta för ökad informationsspridning till att alla stockholmare ska förstå och vilja delta i stadens arbete för en bättre miljö inom vatten och avfall.

Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
				▶ Fortsätta utveckla pedagogiska koncept för påverkan till en hållbar livsstil
				▶ Ta fram en samverkansstrategi för hur vi tillsammans med andra kan nå ut med

Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
				information och budskap

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet:

Bistå avfallsnämnden i arbetet med att upprätta förslag till renhållningsordning och avfallsplan samt att upprätta förslag till källsorteringsbefrämjande taxor för hämtning, transport och behandling av hushållsavfall

Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
				▶ Framtagande av förslag till taxa för hushållsavfall för 2018
				⚠ Ny gällande avfallsplan med föreskrifter för 2017-2020
				✓ Ta fram nytt förslag till ny miljöstyrd taxestruktur för att möta gällande mål för avfallsverksamheten

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet:

Följa och stimulera utvecklingen av miljöanpassade och kostnadseffektiva åtgärder inom avfallsområdet

Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
  Andel materialåtervinning för avfall som tas emot			37 %	
  Andel återbruk för material som tas emot i erbjudna insamlingssystem			2,8 %	
  Antal avlämningsplatser för farligt avfall (st)	150		160	
  Mängden hushållsavfall per person			476 kg/pers	▶ Ingå med en representant i matsvinnprojektet hos skolorna tillsammans med Miljöförvaltningen
  Uppmätt bullernivå vid närmsta bostad från respektive återvinningscentral (dB A)			50	
				⚠ Arbeta fram riktlinjer för systemval för avfallshantering vid nyproduktion
				▶ Driva minskad

Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
				säckhämtning och ökade maskinella lösningar vid avfallshämtning
				🟢 Följa handlingsplan för byte av insamlingsentreprenörer för en problemfri övergång för kunderna

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet:

Informera om möjligheterna till återbruk och återvinning vid de mobila återvinningscentralerna

Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
				🟢 Fortsätta utveckla pedagogiska koncept för påverkan till en hållbar livsstil
				🟢 Genomföra minst 8 event med Pop-up Återbruket (mobil återvinningsstation)

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet:

Intensifiera arbetet för att öka matavfallsinsamlingen så att staden minst når målet om 70 procent matavfallsinsamling till 2020

Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
 Andel matavfall till biologisk behandling av förväntad uppkommen mängd			30 %	🟡 Bjud in till informationsmöte entreprenörer med internhantering
Analys Antalet anslutna hämtställen ökar planenligt men ökningstakten i ton är lägre. Under årets tre första månader har mängden matavfall ökat med 18 % i jämförelse med motsvarande period 2016 men ligger under plan per månad.				<p>🟢 Delta på evenemanget "Smaka på Stockholm"</p> <p>✓ Deltagande i evenemanget "Smaka på Stockholm" med målgrupp främst restauranger</p> <p>🟢 Deltagande på Villa och bostadsmässan i Älvsjö</p> <p>🟢 Följa framtagna kommunikationsplan för att öka kunskapen hos stockholmarna och verksamheterna i staden om matavfallsinsamlingens besparingseffekter avseende miljö och</p>

Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
				ekonomi
				✓ I inriktningsärendet för taxa 2017 föreslås en kraftig höjning för de verksamheter som inte har matavfallsinsamling.
				▶ Informationsmöten om matavfall med ledningsgrupper för verksamheter i staden
				▶ Medverka i projekt MACRO för att bli utreda möjlighet för kvarn-till-tank-system för matavfallsinsamling
				▶ Regional och lokal matavfallskampanj
				▶ Stockholmsmästerskapen i matavfallsinsamling för stadens verksamheter

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet:

Säkerställa markanvändningen för stadens återvinningscentraler samt undersöka möjligheterna att öppna ytterligare stadsnära återvinningscentraler.

Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
				▶ Förhandla med exploateringskontoret om tomträtt istället för arrende på återvinningscentraler där det är tillämpligt
				▶ Identifiera mark som kan ersätta den befintliga ÅVC Sättra
				▶ Identifiera mark som kan ersätta den befintliga ÅVC-Trädgård
				▶ Utvecklat samarbete med staden kring arbetet i tidiga skeden i stadens planeringsarbete

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet:

Uppföra, utveckla och äga infrastrukturen för en optisk sorteringsanläggning för matavfallsinsamling

Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
				▶ Upphandling av

Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
				byggtreprenader för optisk sortering i Högdalen

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet:

Utreda möjligheterna till att minska plasten i avfallet som går till förbränning (i samarbete med Fortum Värme AB, miljö- och hälsoskyddsnämnden och Koncernstyrelsen)

Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
				▶ Utreda möjligheten till separat insamling av fraktionen EPS (frigolit)
				▶ Utreda möjligheterna till att minska plasten i avfallet som går till förbränning (i samarbete med Fortum Värme AB, miljö- och hälsoskyddsnämnden och Koncernstyrelsen)

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet:

Utöka tider och upptagningsområden för mobila återvinningscentraler.

Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
				▶ Genomföra minst 8 event med Pop-up Återbruket (mobil återvinningsstation)
				▶ Utreda möjlighet till flytande återvinningscentraler i Stockholm

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.5 Stockholms miljö är giftfri

Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
  Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggvarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system			100 %	▶ Införa BVB vid samtliga bygg- och anläggningsprojekt som handlas upp
Analys Försevad uppstart av att tillämpa BVB, då vi inte förutsåg omfattningen av byggvarubedömningen i tillämpningen av vårt eget materiallager. Stockholm Vatten och Avfall har nu blivit medlemmar och kommer att genomföra utbildning så att alla				✓ Utreda vilka typer av entreprenader som ska omfattas och lägga upp arbetet för att införa Byggvarubedömningen

Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
berörda kan använda systemet.				vid entreprenadupphandling
  Antal av 15 utvalda ämnen som uppvisar sjunkande eller oförändrade halter i slam			13 st	 Arbeta med uppströmsarbete enligt handlingsplan och aktivitetslista
Analys				
Följs upp på årsbasis. Analysresultat saknas ännu för vissa ämnen 2017. Det finns en stor osäkerhet kring de organiska ämnena som mäts sällan och med lång eftersläpning.				
				 Lägga in årsförbrukning av kemikalier med ingående utfasningsämnen och prioriterade riskminskningsämnen i kemikalieregistret

KF:s inriktningsmål:

3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva

Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
  Antal aspiranter som fått Stockholmsjobb 	1 st	5 st	5 st	
  Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar 	3 st	5 st	5 st	
  Antal tillhandahållna platser för sommarjobb	13		10 st	
  Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	1	5	5 st	
  Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi 			10 st	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet:

Fortsätta arbetet med att minska administrativa och indirekta produktionskostnader

Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
  Andel administrations- och indirekta kostnader			12 %	

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet:

God budgetföljsamhet och prognossäkerhet

Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
  Avvikelse investeringsbudget, %	2,32 %	2 208 mnkr	2 158 mnkr	

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet:

Godkänd resultatnivå

Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
  Avkastning på totalt kapital			1,9	
  Resultat efter finansnetto(mnkr)	33,2	-39,8	-8,2	
Analys De taxebaserade intäkterna beräknas i prognos 1 minska med 20 mnkr jämfört med budget 2017, varav 12 mnkr avser VA-intäkter från Stockholm och Huddinge och 8 mnkr Avfall där övertagandet av fettslamsamlingen från VA-verksamheten försenats till hösten på grund av överklagandet av upphandlad insamlingsentreprenad. Kostnaderna förväntas öka, huvuddelen ligger inom VA-verksamheten . De väsentligaste avvikelserna är: Ökade fjärrvärmekostnader i Henriksdals reningsverk på grund av SFA-projektet, Större kundförluster, ökad kemikalieanvändning på grund av sämre slamegenskaper inom avloppsrening, ökade kostnader för inhyrd personal och konsulter, högre inflyttningkostnader i Ulvsunda.				
  Rörelseresultat i % av omsättning			4	
Analys Rörelseresultatet beräknas bli lägre än budgeterat av samma orsaker som det sämre resultatet.				

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet:

Utreda möjligheten att sälja spillvärmen från våra anläggningar.

Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
				 Försäljning av spillvärme från avloppsvattnet enligt

Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
				avtal med Fortum och Norrenergi

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet:

Öka förnyelsetakten på VA-ledningssystemet.

Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
  Förnyelsetakt				
Analys Uppföljning tas fram senare under 2017.				
  Investeringsnivå för befintligt ledningsnät (Mkr)	76	456	505	
Analys Årsprognosen ligger under budgeten främst av följande skäl: Dagvattenanläggning i Bromstens bollplan senarelagd till 2018. Ledningsdubbling Jeriko - Långsjön försenad till 2018 på grund av en komplex utredning. Årsbudget saknas för framtagande av systemhandling och tillståndsansökan för Mässtunneln - avloppstunnel.				
				 Utökad läcksökning och tv-inspektioner för att öka ledningsinventering på befintligt nät.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

Bolagsspecifika inriktningar

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet:

Delta i stadens digitaliseringsarbete och i samverkansavtalet med KTH

Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
				 Införa och öka kompetensen kring smart arbetssätt inom IT
				 Skapa en IT-strategi
				 Starta och medverka i projekt med Stokab, smart City, digitalisering av verksamhetsprocess.

Bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet:

Återinföra det förebyggande underhållet av sina anläggningar och ledningsnät

Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
				 Utveckla mätmetoder och uppföljning för att visa på ökat förebyggande underhåll

Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
				 Utökad läcksökning och tv-inspektioner för att öka ledningsinventering på befintligt nät.

KF:s inriktningsmål:

4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor

Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
  Aktivt Medskapandeindex 	76		83	
Analys Detta är resultatet från medarbetarundersökningen genomförd jan 2017. 2015 års AMI låg på 78, alltså något högre. Vi tror att det något lägre resultatet i år har att göra med att organisationen har varit mer ansträngd i år på grund av flytten från egna kontor på Torsgatan till aktivitetsbaserat kontor i Ulvsunda, samt ett flertal systembyten som påverkat många funktioners arbetssätt.				
  Index Bra arbetsgivare 				
Analys SLK kommer att ta fram utfall på indexen. Vi kommer att få dessa siffror innan sommaren och ska inte rapportera dem i T1.				
  Index Psykosocial arbetsmiljö 				
Analys SLK kommer att ta fram utfall på indexen. Vi kommer att få dessa siffror innan sommaren och ska inte rapportera dem i T1.				
  Sjukfrånvaro 	2,1 %	3,5 %	3,5 %	
  Sjukfrånvaro dag 1-14 	0,74 %	3,5 %	3,5 %	
Analys Vi har haft problem att få korrekt utfall från vår löneadministratör och väntar ännu på beräkningar.				

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning

Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
  Andel relevanta upphandlingar av varor			100 %	

Indikator	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	Aktivitet
och tjänster där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår				
 Andel upphandlade avtal där en plan för systematisk uppföljning har tagits fram			60 %	
Analys Enligt den nya definitionen från stadens sida kan vi räkna upp målvärdet till 60%.				

Individbaserade indikatorer

Indikator	Periodens utfall	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall män/ pojkar
 Antal aspiranter som fått Stockholmsjobb 	1 st		1 st
 Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar 	3 st	1 st	2 st
 Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi 			
 Aktivt Medskapandeindex 	76	78	75
 Index Bra arbetsgivare 			
 Index Psykosocial arbetsmiljö 			
 Sjukfrånvaro 	2,1 %	4 %	1,1 %
 Sjukfrånvaro dag 1-14 	0,74 %	0,98 %	0,62 %